

COLOFON

REDACTIE:

Lambèrt de Kwant, hoofdredacteur
Tel: 072-5119619
E-mail: info@quantumsymposia.nl
Rien van Geet
Thea Herbrink
Frits Moers, eindredacteur
Frank den Outer

REDACTIEADRES:

Hottenvoortsweg 12-A,
8105 RX Luttenberg
Tel: 0572-302503
E-mail: flg.moers@planet.nl

PENNINGMEESTER:

Bankrekening: 73.24.53.690;
Postbank: 302100
tnv Ger Luijten, penningmeester
VKK/CKB, te Amersfoort

LAYOUT:

Rudolf H. Smit

ILLUSTRATIES IN DIT NUMMER:

Rudolf H. Smit, e.a.

OMSLAGILLUSTRATIE:

Rudolf H. Smit

DRUK:

Proson, Productiecentrum
Sonneheerdt, Ermelo.

VOOR ABONNEMENTEN:

Zie het Redactie-adres

JAARABONNEMENT:

€ 17,50

De redactie houdt zich het recht voor artikelen in te korten, te redigeren – zo nodig in overleg met de auteurs – of te weigeren. De inhoud van de artikelen vertolkt niet noodzakelijkerwijs de standpunten van de VKK in Nederland of die van de redactie. Elke auteur schrijft op persoonlijke titel, tenzij er aangegeven is dat er sprake is van een officieel kerkelijk document.

Copyright © Vrij-Katholieke Kerk in Nederland. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd, en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de uitgeefster van dit tijdschrift.

**Sluitingsdatum voor het
winternummer:
15 november 2007**

ISSN 1574-2776

Website VKK: www.vkk.nl

REFLECTIE,

voortzetting van *VK-Visie* jaargang 76, is het tijdschrift van de Vrij-Katholieke Kerk in Nederland en verschijnt vier keer per jaar, onder auspiciën van de regionair bisschop van de VKK in Nederland.

Reflectie, Tijdschrift voor Religie en Spiritualiteit Nummer 3, jaargang 4, herfst 2007

Inhoud van dit nummer:

1. Inleiding tot dit nummer
2. Mijmeringen bij een sterrenhemel (Lambèrt de Kwant)
3. Citaat uit het boek *De Acht*, van Katherine Nevelle
4. Verliefd op je eigen Cellen (Eric G. Guns)
6. Over het eenzijdige Gods- en Mensbeeld (+ Frank)
11. Godsbeelden door spirituele regressie - II (Gert Jan v.d. Steen)
15. 25-jarig jubileum VK-Kerk gemeente Raalte
16. Goedertierenheid of Chèsèd? (Paul van Rooijen)
20. Het fenomeen Reli-thrillers (Lambèrt de Kwant)
23. Oeroude wijsheid voor kinderen (Lambèrt de Kwant)
24. Ontheemde zielen (Jan Wicherink)
28. Boekeninfo (Lambèrt de Kwant)
29. Wat is de Vrij-Katholieke Kerk?

Voor velen een verrassing dit tijdschrift te ontvangen?

Aan: de leden van de Vrij-Katholieke Kerk

Enkele maanden geleden besloot het Centraal Kerkbestuur ons tijdschrift gratis te gaan verstrekken aan alle ingeschreven leden van onze Kerk. Dat wil zeggen, dat leden van onze Kerk dus geen abonnementsgeld hoeven te betalen.

Onder alle leden wordt dan verstaan: zij die 18 jaar of ouder zijn, en verder: één exemplaar per adres.

Voor hen die toch een financiële bijdrage willen geven ... dat kan dan aan uw eigen kerkgemeente.

Aan: onze abonnees niet-kerkleden

In 2004, 2005 en 2006 deden wij nog geen verzoek tot het betalen van het abonnement op 'Reflectie'.

Vanaf deze jaargang, 2007, zullen we u wel een verzoek gaan doen het abonnement te betalen.

U krijgt daarover t.z.t. nog een apart bericht. De jaargangen 2004 t / m 2006 worden dus niet meer in rekening gebracht.

Inleiding tot dit nummer

Frits Moers

Misschien een wat ander nummer dan anders? Zo treft u bijvoorbeeld geen column aan van Lambert de Kwant; hij veranderde zijn column in een artikel. Zo wil hij ons deelgenoot maken van zijn "Mijmeringen"; een artikel dat ook relaties heeft met het artikel van Eric Guns "Verliefd op je eigen cellen", het boek "De Acht" en "Ontheemde Zielen".

Nogal wat boeken deze keer, en daar schijnt vraag naar te zijn. In de "Boekeninfo" is er allereerst aandacht voor het nieuwe boek van Johan Pameijer "Gods Kanalen", dat officieel door de uitgeefster gepresenteerd zal worden op het 25-jarig jubileum van de kerkgemeente Raalte, op zondag 28 oktober as. Opnieuw boeken in het artikel "Reli-Thrillers", ook wel spirituele romans genoemd. Of die benamingen wel juist zijn, vraag ik mij af, want het is goed erop te wijzen dat het gaat om romans, fictieve verhalen dus, ook al kan daar "werkelijkheid" in zitten. Als we spreken over "religieuze" romans of zelfs "thrillers", dan gaat het vaak om het zoeken naar "dat geheimzinnige", naar een oriëntatie op iets wat verder reikt dan "hard science" of ook op het verdwijnen van het diep mystieke in Kerken. Of veel mensen echt "re-ligie" als bedoeling hebben, betwijfel ik.

"Het verdwijnen van het diep mystieke in Kerken", scheef ik zojuist, en daarmee komen we aan dat artikel dat we wel het hoofdartikel in dit nummer kunnen noemen. Bisschop Frank den Outer schrijft over "De christelijke Gnosis". Nu is gnosis iets anders dan mystiek, maar dat laten we liggen tot een volgend nummer. Gnosticisme en Gnosis: onderdrukt als ketterse stroming, hervonden in de 20ste eeuw, maar nog steeds genegeerd in vele Kerken, aldus de auteur. Dat laatste geldt niet voor de Vrij-Katholieke Kerk. In dit eerste artikel over "gnosis" geeft bisschop Frank een kort historisch overzicht; ook

koppelt hij "gnosis" aan het godsbeeld – mannelijk, niet-gnostisch – het eenzijdige godsbeeld, een beeld dat in de gnostiek en ook vanuit "Genesis" en andere geschriften in het Oude Testament toch wel veel breder is. Hij koppelt daar tevens het mensbeeld aan en gaat in op sociaal-maatschappelijke situaties. Voor "breder publiek" een mooi artikel op weg naar meer oriëntatie op religie en naar religie zelf.

Paul(a) van Rooijen schrijft over het Hebreeuwse "Chesed", vertaald naar "goedertierenheid", in haar artikel "Onderdeel van levende zorg ..". "Chèsèd" is een "relatie-begrip", een relatiewoord (dat te maken heeft met wat ik de "Driehoek" God – mens – mens wil noemen; God in de top en in de basis-hoeken de mens). En dan wordt "Chesed", aldus de schrijfster, tot: "daden van verbondenheid verrichten". (En gezien die "Driehoek" dus) in wederkerigheid.

Gert Jan van der Steen levert het tweede deel van "Spirituele Regressie". Deel 1 vindt u in ons vorige nummer (nummer 2, jrg. 4, zomer 2007, pag. 10 – 13). Daarin ging het om "zingeving" door spirituele regressie. In dit tweede deel wordt gesproken over "godsbeelden" door spirituele regressie vanuit zijn persoonlijke ervaringen.

**Het volgende nummer verschijnt
einde december 2007.
December is een drukke maand, reden
waarom we vragen tijdig kopij in te dienen.
Sluitingsdatum inleveren kopij:
15 november 2007.**

Mijmeringen bij een sterrenhemel

Lambert de Kwant

Ik woon op de negende etage en kijk uit over de duinen van Egmond. Dit betekent dat ik ook vaak naar prachtige luchten kijk en ook naar een heldere sterrenhemel. Als ik tijdens een heldere nacht naar de hemel kijk en wat doormijmer, kan ik me heel klein voelen en ook de betrekkelijkheid van de dingen inzien. Staan we er wel bij stil dat de snelheid waarmee het licht zich verplaatst (300.000 km/s), het licht van de zon, ongeveer acht minuten nodig heeft om de Aarde te bereiken? Wat velen daarbij niet beseffen is dat we de zon dus eigenlijk zien zoals zij in het verleden was – een zon zoals die acht minuten geleden bestond. Ik maak u even deelgenoot van deze mijmeringen. Nu maar hopen dat ik te volgen ben.

Als je deze redenering doortrekt, kom je tot verbazingwekkende conclusies. Wat kan het betekenen dat er tussen het tijdstip waarop de zon haar licht vanuit haar massa uitstraalt en het tijdstip dat dit onze planeet bereikt, een interval van acht minuten zit? Dit betekent, dat wanneer er op de oppervlakte van de zon een explosie van een verwoestende omvang plaatsvindt, wij daar pas acht minuten later weet van hebben. De Maya's zouden al geweten hebben van die acht minuten tijdsverschil in de lichtreis van de zon naar de aarde. Er wordt door sommigen gezegd dat ze weet hadden van de illusies van de lineaire tijd, het proces van dood en wedergeboorte en het bestaan van parallelle universa. Wanneer we uitgaan van de eenvoudige berekening van de lichtsnelheid, moet het wel duidelijk zijn dat hoe verder een hemellichaam van ons is verwijderd, des te langer het licht erover zal doen om ons te bereiken. Astrofysici vertellen ons, dat de helderste sterren aan de nachtelijke hemel zoveel miljoenen kilometers van de aarde zijn verwijderd, dat het jaren duurt voordat hun licht ons bereikt. Wanneer ik vanuit mijn negende etage naar de sterren kijk, sta ik stil bij de mogelijkheid dat ik in feite naar sterren en planeten kijk, zoals die vele jaren geleden bestonden. De gevolgen van deze theorie zijn ontzagwekkend, want ik kijk naar sterren die miljoenen kilometers van de aarde verwijderd zijn en wellicht niet meer bestaan. Misschien zijn ze wel in de loop van hun evolutie allang opgebrand, geëxplodeerd. In feite kijk ik dus naar een soort tijdmachine; wat ik met mijn ogen waarneem en astronomen door de geavanceerde telescopen zien, is het licht van de sterren, verre sterrenstelsels en de reflectie van hemellichamen zoals zij tientallen, honderden of duizenden jaren geleden bestonden.

Stervende aarde

Maar andersom gebeurt hetzelfde. Als ik met mijn ogen het licht van een hemellichaam zie en dus in feite in het verleden kijk, geldt dit ook voor andere sterrenkijkers (als we uitgaan van buitenaards leven) die honderden lichtjaren van de aarde verwijderd wonen. Zouden zij dan niet, vanuit hun perspectief, met een vertraging van honderden jaren vanaf nu onze huidige werkelijkheid bekijken? Stel je eens voor dat er een hele verre planeet is die zover van ons zonnestelsel verwijderd is dat hun bewoners de aarde zien zoals die er tweeduizend

jaar geleden, rond de tijd van Christus uitzag. Doorredenerend zouden bewoners van andere planeten in een verre toekomst naar een stervende aarde kijken zoals we ook kijken naar stervende planeten. Trouwens, als tijd betrekkelijk is, kunnen wezens vanuit andere dimensies, naar de aarde kijken in de tijd van Christus en tegelijk getuige zijn van de aarde van de 21ste eeuw. Je zou dan kunnen spreken van gelijktijdige tijd.

Tijkijken

De tijd in het materiële universum vervormt en staat er niet los van. Tijd is er volgens Eric Guns overigens wel degelijk, maar fluctueert mede afhankelijk van het bewustzijn van je wezen. Je kunt hier eindeloos over doorpraten, zoals je dat ook kunt over de consequenties van het reizen met de snelheid van het licht, waar ik eens met een andere vriend over sprak. Dit zou kunnen betekenen dat je zou kunnen aankomen nog voordat je vertrekt. Hij relativeerde dit, want wanneer je sneller dan het licht reist, zal het licht dat een beeld van jou vormt, later aankomen dan dat jij arriveert (ervan uitgaande dat het je materie is die sneller dan het licht reist). Je zult volgens hem jezelf altijd fysiek op hetzelfde moment in de tijd bevinden. Het enige wat er 'langer' over doet is het licht. Wanneer je dus sneller dan het licht naar de andere kant van het heelal wordt getransporteerd, en je kijkt van daaruit weer naar de sterrenhemel, dan zie je weer licht dat veel eerder vertrokken is. Kijken we van daaruit naar de aarde, dan zullen we inderdaad licht zien dat veel eerder vertrokken is dan onszelf. We kijken dus inderdaad naar het verleden, naar iets wat gebeurd is vóór we vertrokken. Wanneer je vervolgens weer sneller dan het licht naar de aarde reist, kom je weer gewoon op de aarde zoals die is op hetzelfde fysieke moment als jij je bevindt. Wanneer ik vertrek op 17 oktober 2007 om 14.50 's middags, en 5 minuten later weer terug keer, kom ik gewoon weer om 14.50 aan. Ik heb de aarde gezien zoals deze veel eerder was, doch kom dan gewoon in mijn eigen tijd weer terug. Reizen door de tijd zou zo bezien tijkijken zijn. "Maar", vroeg ik, en schonk zijn glas nog eens vol, "als ik ergens naar toe reis met een snelheid die hoger is dan die van het licht, zou ik dan alsnog moeten wachten tot mijn 'licht' ook gearriveerd is? Met andere woorden: kun je tot die tijd als een soort onzichtbare rondlopen?" Daar kwamen we eerlijk gezegd niet helemaal uit. Dat hoeft ook niet, maar ga daar toch 's met een bevriende astrofysicus over praten. Nee, ik voer niet dagelijks dergelijke gesprekken, hoewel tegenwoordig wat meer, vooral sinds Eric mij opmerkzaam maakte op enkele bijzondere sites en boeken.

Gelijktijdige ervaringen

Mijmeringen als deze maken je heel bescheiden. Je ziet de betrekkelijkheid in van onze werkelijkheid. Zelfs als ik met iemand spreek, kijk ik in het verleden. Het beeld van hem of haar is immers ook licht dat er een bepaalde tijd over heeft gedaan om mijn ogen te bereiken. Dus wat ik ook zie of waarneem heeft altijd al plaatsgevonden.

Kijkend naar die nachtelijke hemel, naar een ver verleden, naar stervende planeten en sterren, denk ik aan de woorden van God tegen Job die het allemaal maar niks vond wat hij meemaakte en God ter verantwoording riep. In dit prachtige fictieve verhaal zegt God dan: "Waar was jij eigenlijk toen ik het universum schiep?" In het verhaal heeft Job hier geen weerwoord op, maar Job is er eigenlijk altijd al geweest. Net als u en ik. Als er sprake is van niet – tijd, kun je ook niet spreken van 'vorige levens' of 'oude beschavingen', maar moet je spreken van een heel panorama van gelijktijdige ervaringen. Wat wij als een koord van chronologische en vastgelegde gebeurtenissen waarnemen, zouden we kunnen zien als bewustzijn dat zich simpelweg manifesteert op verschillende coördinaten in het tijd- ruimtecontinuüm. Tijd, zoals wij die vanuit de begrenzingen van de driedimensionale 'werkelijkheid' ervaren, is eigenlijk een volledig kunstmatig kunstwerk. Onze waarneming is immers gebaseerd op een lineaire constructie van een of ander vaag verleden, een illusoir, ondefinieerbaar heden en toekomst van het geprojecteerde. Vanuit de hogere octaven wordt wat we waarnemen als verleden, heden en toekomst, beschouwd als iets wat gelijktijdig en naast elkaar bestaat. Maar langzamerhand komen we er achter dat dit toch allemaal wat anders ligt en is er sprake van een paradigmaverandering. We spreken over overleden geliefden en grote figuren uit de geschiedenis die er niet meer zijn, terwijl ze er in feite nog steeds zijn, zij het in een andere dimensie of ook gereïncarneerd. Ze zijn er altijd geweest en zullen altijd zijn. Niet alleen God is die was, is en komen zal. Als spirituele, goddelijke wezens waren we, zijn we en zullen er ook altijd zijn. Wel verandert de vorm van ons bestaan maar niet de tijd. Vorige levens waar we ons makelijker een voorstelling van kunnen maken dan van een toekomstige, worden nog steeds ervaren in lineaire begrippen, terwijl de verlengingen van onze dynamische energie alle gelijktijdig gebeuren. Eric G. Guns, van wie we in dit nummer ook een artikel plaatsten, heeft mij meerdere malen gewezen op die misverstanden over die zogenaamde vorige levens die we als een lineair gegeven zien. We bestaan echter zowel in verleden, heden en toekomst en alle gebeurtenissen vinden gelijktijdig plaats. En als we het toch over de toekomst hebben, als we spreken over hulp voor Moeder Aarde vanuit andere dimensies, zijn we het dan niet wellicht zelf, zoals Saskia van Holten in haar manuscript "Binnen en buitenkant van het heelal" oppert.¹

Boeiende gedachten: kijken naar het verleden en weet hebben dat een deel van ons in de toekomst leeft. We zijn dus toch medescheppers die het verleden, het heden en de toekomst schiepen en... scheppen.

Toch goddelijk dus.

¹ www.hsvanholten.nl

* * *



Citaat uit het boek: De Acht, van Katherine Neville

"Muziek heeft de macht een universum te creëren of een beschaving te vernietigen". Bach.

In het hoofdstuk "De schaakmeester, voert Katherine Neville ons mee naar de tijd waarin Bach leefde. Op een gegeven moment stelt de Duitse wiskundige Euler, tijdens een ontmoeting met Bach, vast dat deze getallen heeft omgezet in octaven en woorden. "U moet me laten zien hoe u dat gedaan hebt. Wiskunde omzetten in muziek. Pure magie!"

"Maar wiskunde is muziek", antwoordde Bach. "En dat geldt ook omgekeerd. Of u nu van mening bent dat het woord "muziek" afkomstig is van "musa", of van de muzen, of van "muta", de mond van het orakel, dat maakt geen verschil. Of u nu meent dat "mathematica", de schoot of de moeder van de ganse schepping is, dat maakt niets uit."

'Hebt u etymologie gestudeerd, weet u waar woorden vandaan komen?' vroeg Euler. 'Woorden hebben het vermogen te scheppen of te doden', zei Bach. De grote bouwmeester die ons allen geschapen heeft, heeft ook de woorden geschapen. Als we het evangelie van Johannes mogen geloven, heeft Hij de woorden zelfs al eerste geschapen.'

"Wat zei u daar? De grote bouwmeester?", vroeg Euler, en trok wat bleekjes weg. "Ik noem God de grote bouwmeester, want het eerste wat Hij ontwierp was geluid", antwoordde Bach. "In den beginne was het woord, weet u nog? Wie weet? Misschien was het niet zomaar een woord. Misschien was het muziek. Misschien heeft God een eindeloze canon gezongen die Hij zelf had uitgevonden en misschien is daardoor het heelal ontstaan."

Nadat Euler nog witter was weggetrokken en even stil was, kwam hij weer bij zinnen. "Waar hebt u dat geleerd?", vroeg hij aan de oude componist. 'Wat u daar beschrijft, is een duister en gevaarlijk geheim, dat alleen aan ingewijden bekend is.'

'Ik heb mijzelf ingewijd', antwoordde Bach rustig. "O, ik weet dat er geheime genootschappen zijn van mannen die hun leven lang proberen de raadselen van het universum te ontcijferen, maar daar ben ik geen lid van. Ik zoek de waarheid op mijn eigen wijze."

Even later in het hoofdstuk zegt Bach: "De reden dat ik u beiden hier vanochtend uitgenodigd heb, is dat ik een experiment wil uitvoeren. Al mijn leven lang bestudeer ik de bijzondere krachten van de muziek. Slechts weinigen zullen ontkennen dat muziek grote kracht bezit. Een wild dier wordt er rustig van, een lethargisch man kan erdoor ten strijde trekken. Na verloop van tijd heb ik door mijn eigen experimenten het geheim van die macht ontdekt. Muziek heeft namelijk een geheel eigen logica. Vergelijkbaar met de logica van de wiskunde, maar in sommige opzichten heel anders. Want muziek communiceert niet alleen met onze geest, maar verandert onze gedachten op merkbare wijze." Verbijsterd vraagt men hem wat hij daarmee bedoelt. "Wat ik daarmee bedoel" zei Bach, "is dat het universum een soort reusachtig schaakspel is, dat op een gigantische schaal gespeeld wordt. Muziek is een van de zuiverste vormen van wiskunde. Iedere wiskundige formule kan worden omgezet in muziek, zoals ik gedaan heb met Eulers formule. Muziek kan worden omgezet in wiskunde met, zou ik daaraan willen toevoegen, verbluffende resultaten. De bouwmeester die het heelal geschapen heeft, heeft het zo gewild. Muziek heeft de macht een universum te creëren of een beschaving te vernietigen. Als u me niet gelooft, stel ik u voor de Bijbel te lezen."

Euler bleef even stilzwijgend staan. 'Ja', zei hij na een tijd, 'er worden in de Bijbel andere bouwmeesters genoemd in behoorlijk onthullende verhalen, naar ik meen.'

'Vriend', zei Bach met een glimlach, 'zoals ik al zei: zoekt en gij zult vinden. Hij die de bouwkunst van de muziek begrijpt, zal ook de macht van het Montglane-spel doorgronden. Want die twee zijn één.'

Bach vertelde eerder over dat vreemde schaakspel dat ooit eigendom was van Karel de Grote en dat naar verluidt grote krachten in zich borg.

* * *

Verliefd op je eigen Cellen

Creatieve muziek in het Universum

Eric G. Guns

De cel is de basiseenheid van het leven en om een idee van de verhoudingen te krijgen waarwe het hier over hebben: op een speldenknop passen 10.000 van onze cellen. Spreid je het aantal cellen waaruit wij bestaan echter uit als een sterrenstelsel dan nemen ze een plaats in die groter is dan het Orionstelsel. Dat is bijna niet te bevatten. Iedere cel van ons systeem bestaat uit triljoenen moleculen die op hun beurt weer uit triljoenen meer atomen bestaan.

In onszelf ziet het er zo bekeken uit als in de ruimte tussen de sterren die enorme hoeveelheden energie bevat. De nano-ruimten*) in onze eigen atomen werken samen door middel van verschillende vormen van energie om bijvoorbeeld voortdurend nieuwe cellen te creëren. Dat is de innerlijke compositie van onze cellen en de dynamische structuur van het leven. Het achtergrondgeluid daarvan klinkt door in je eigen bestaan en je celmembranen. Als je water drinkt bijvoorbeeld krijg je nog steeds deeltjes waterstof van de oerknal binnen. Als je naar klank luistert, hebben de frequenties ervan invloed op je hele organisme dat frequentie gevoelig is.

*) nano = 10^{-9} , dus een miljardste; dat is duizendmaal kleiner dan micro, een miljoenste 10^{-6} .

Wij zijn kralen in de draden van het web van de kosmos. En dat alles is niet in één keer ontstaan. In het begin van dit Universum waren er nog slechts waterstof- en heliumatomen en was er een toestand van zoveel energie, dat deeltjes wel langzamer moesten gaan botsen dan ze oorspronkelijk deden. Dit creëerde de voorwaarde voor het ontstaan van verschillende soorten atomen. Elektronen die langzaam genoeg bewogen om zich te kunnen verbinden met het proton (het positieve centrum van een atoom) zorgden voor het volgende hoofdstuk in het ontstaan van het leven.

Driehonderdduizend jaar na de oerknal was het Universum zo groot als onze Melkweg. De latere Melkwegstelsels ontstonden als het ware uit barstjes in het heelal waar waterstofatomen samenklonterden dankzij de zwaartekracht. Zo werden sterren geboren en ontwikkelden zij zich tot hele stelsels. Sterren zijn in feite nucleaire reactoren die nieuwe elementen creëren. Dankzij supernova's die hun deeltjes de ruimte in slingerden in een super creatieve fase raakten 9 miljard jaar geleden atomen in staat om steeds zwaardere elementen te vormen die nodig zijn voor leven zoals wij dat kennen. Een imponerend gebeuren vol fluctuaties. Elementen zoals: goud, indium, osmium, palladium, platinum en rhodium zijn te herleiden tot deze geschiedenis en vormen voor zo'n 10% onderdeel van onze hersenen en zenuwstelsel.

Supernova's creëerden dus mede de ingrediënten die nodig waren om menselijk leven mogelijk te maken. Magnesium, chromium, ijzer... Sterrenstof is op deze manier onlosmakelijk met ons organisme verbonden. Zo is het menselijke lichaam een systeem geworden dat voortdurend input en output in ba-

lans brengt tot op de dag van vandaag. Het Universum creëert in feite zichzelf voortdurend in de nanowereld van ons proton – het positieve centrum van elk atoom. Zo micro zo macro.

Is het niet wonderlijk je te realiseren dat één miljoen nanogebeurtenissen plaatsvinden in jezelf in een tijdspanne die niet langer beslaat dan één keer met je ogen knipperen! Onze rode bloedcellen leven 4 maanden en worden voortdurend vervangen met een snelheid en aantal van 3 miljoen per seconde. Je eigen natuurlijke celintelligentie onderhoudt en vernieuwt voortdurend je lichaam. Dat is de werkelijkheid omdat onze cellen intelligent zijn. Het heelal is 14 miljard jaar oud en tot triljoenen malen de oorspronkelijke afmetingen uitgedijt. En het begint nog maar net.

Het is niet verkeerd dat de Australische Aboriginals geen woord voor gisteren of morgen kennen. Vandaag is het allerbelangrijkste! Omdat je op dit moment zelf dynamisch onderdeel bent van dit gebeuren dat zichzelf beter verdient te kennen. Alles in en om je heen is gemaakt in de sterren. Eén cel bevat meer informatie en intelligentie dan een encyclopedie zo groot als de Winkler Prins. Onze eigen kosmische en natuurlijke intelligentie doet het niet voor minder.

Is het eigenlijk niet vreemd dat we bang voor elkaar kunnen zijn of onszelf veroordelen emotioneel, psychisch of fysiek? We delen dezelfde biologie. We zijn zelf de aardse goddelijkheid, het diepe veld waaruit alles is ontstaan.

Hersengolven en waarneming

Hersenactiviteit creëert elektromagnetische energie die zichtbaar gemaakt kan worden door EEG-apparatuur en computers. De neuronen in de hersenen gaan namelijk interactie aan door middel van elektrische energie die gemeten kan worden. Het is gebleken dat als sommige hersengolven gestimuleerd worden, en andere golven minder, de hersenen anders beginnen te functioneren. Mensen gaan in therapie, luisteren naar muziek of mediteren dus vooral om een bepaalde hersengolfoestand te bereiken als je het neurobiologisch bekijkt.

Neuropatronen

Onze hersenactiviteit is gebaseerd op cellen (neuronen) die in interactie patronen van neurale netwerkjes vormen. Deze neurale netwerkjes zijn gebaseerd op stimuli. Neurale netwerkjes creëren als het ware onbewuste gewoonten voor ons en dat merken we emotioneel en in onze manier van denken over onszelf. Positief dan wel negatief. Neurale gewoontes zijn gebaseerd op reacties en ervaringen eerder in ons leven en zo ontstaat gedrag en een zelfbeeld.

Klank en bewustzijn

Wat heeft dit alles nu met klank te maken? Klankfrequenties zijn in feite hersengolven vertaald in geluid. Klankimpulsen

(frequenties) hebben effect op onze hersenenergie en hersenactiviteit. Zoals het water van een rivier de meest optimale weg vindt richting de zee, precies zo kan klank de hersenen en onze onderbewuste patronen trainen door middel van bewust geluid dat optimale patronen voor de hersenen bevat. Als de hersenen geluid horen dat gebalanceerde frequenties bevat, zullen delen van de hersenen een response geven die resoneert met die gebalanceerde frequentie. Vervolgens balanceren de hersenen zichzelf en maken al doende nieuwe neurale patronen aan. En zo kun je als mens door middel van gebruik van geluid je eigen hersenen beïnvloeden en trainen naar meer geoptimaliseerde patronen. Op deze manier helpt klank je je eigen bestaan te herkennen en niet langer bang te zijn voor je eigen emoties of voor je eigen devotie. Het voordeel hiervan is dat de realiteit niet langer gereduceerd wordt tot het delen van ideeën, maar een kwestie wordt van zo volledige mogelijke waarneming en ervaring.

De archetypische wiskunde van je cellen

Dat is de boodschap van geluid. Muziek als reflectie van de intelligentie van je cellen. In het hele Universum zijn vergelijkbare processen van kracht als in die van je atomen. Dus als je je lichaam op deze manier als de as ziet; dan is je lichaam je leerproces en muzikaal instrument. De realiteit van de geluidsspiraal en van onze hogere multi-octaven lijkt op de snaartheorie zoals die beschreven wordt door Brian Greene in zijn boek 'The Elegant Universe'. Juist in die zogenaamde lege ruimte van onszelf vindt veel essentiële activiteit plaats. De nanowerkelijkheid is dat er miljoenen cellen van je eigen organisme sterven en weder geboren worden – elke dag. De muzikale code van het leven is niets anders dan die van je eigen cellen.

Via ons DNA hebben we op nanoniveau toegang tot allerlei informatie. Net als met internet up- en downloaden wij data via ons eigen DNA. Onze hersenen verwerken miljoenen bits per seconde waarvan wij slechts een heel klein deel waarneemen. Dat is ongeveer de stand van zaken. De werkelijkheid lijkt in feite meer op een voortdurende composiet dan op iets anders. Het is onze Nano-biologische realiteit die opgebouwd

is uit lagen waar wij met ons verstand niet bij kunnen. Een werkelijkheid die nog het meest door muziek benaderd wordt.

Zonooctaven

Over de wetenschap van geluid valt in dit verband nog veel te ontdekken. Een octaaf in licht heeft dezelfde ratio als een octaaf in geluid: 2.1 Muziek en ons gevoelsmatig onderbewustzijn zijn dezelfde. Atomen bewegen juist bij muziek in geometrische patronen het menselijke instrument. Zo kan het zijn dat een zanger niet bang is in emotionele momenten. Het leven doet iets moois met hem. De boventonen van geluid maken zijn denken schoon.

Wij moeten weer verliefd worden en genieten. Het beste van ons wat over het hoofd werd gezien en ondergewaardeerd, is meestal waar we mee worstelen. Wie werd er niet gezien of over het hoofd gezien door zo velen en niet herkend als zichzelf? Overal zijn wel onder-geapprecieerde emoties te vinden. Zodra we de schoonheid in onszelf kunnen tolereren en liefhebben vinden we die ook in anderen. Dat is het geheim van waarneming en frequenties zoals een musicus die kan ervaren in zijn composities. Klank hoort bij ons en bij onze cellen, omdat het net als alles van waarde op deze aarde je bij je kern brengt. Door klank en ervaring worden onze cellen aan hun juiste klank en toonhoogte herinnerd. Zo ontstaat er ruimte voor alles wat het moment nog meer is. En dat komt je leven ten goede.

Klinkers klinken. Klinkers maken ruimte. 'Es stimmt dich zu', zeggen de Duitsers. In het Engels heeft waarschijnlijk daarom het woord 'Sound' een zelfde betekenis als gezond. Het is maar net wat je waarneemt.

Eric G. Guns is componist, vocalist en producer en geeft stem- en klankworkshops individueel en in groepsverband. .
ericgerard@ericgmusic.com



Foto: Rudolf H. Smit

De Christelijke Gnosis,
 onderdrukt als ketterse stroming in de eerste eeuwen,
 hervonden in de 20^{ste} eeuw,
 genegeerd in het hedendaagse christendom

Over het eenzijdige Gods- en Mensbeeld

✠ Frank

Een belangrijke vroegchristelijke stroming was het gnosticisme. Die gnostische stroming kenden we tot in het midden van de vorige eeuw alleen indirect door de bestrijders van de gnosis vanuit het vroege christendom zelf. Maar met de unieke vondst in 1945 van een groot aantal gnostische geschriften in het zand van Egypte, is daar radicaal verandering in gekomen. Het heeft weliswaar tientallen jaren geduurd voordat die vondst, de Nag Hammadi-bibliotheek, voor iedereen toegankelijk werd, maar nu kennen we de geschriften die door bestrijders van het gnosticisme, grotendeels in de tweede eeuw, als kettters werden beschouwd en verbannen. En dat gebeurde zeer effectief, want geen van die geschriften werden opgenomen in het Nieuwe Testament waarvan de samenstelling in een proces van selectie en verwerpen praktisch rond het jaar 200 voltooid was.

Bestrijders van de gnosis

De voornaamste bestrijder van de gnosis was Irenaeus (kerkvader, en bisschop van Lyon, ca. 140- ca. 200). Hij schreef, rond 180, vijf boekdelen *Weerlegging en Omverwerping van de valselyk zo genoemde Kennis (Libros quinque Adversus Haereses)*. In het eerste boek wordt het onlangs ontdekte evangelie van Judas genoemd! Daarover schrijft hij:

Nog anderen – bedoeld wordt: andere gnostici – zeggen ... En Judas, de overleveraar (proditor), was van al deze dingen zeer goed op de hoogte, zo zeggen zij. Want anders dan de anderen kende alleen hij de waarheid en zo volvoerde hij het geheimenis van de overlevering (mysterium proditoris). Door zijn tussenkomst zijn alle aardse en hemelse dingen losgemaakt, zo melden zij. En zij voeren hiervoor een verzonnen werk aan, dat zij het Evangelie van Judas noemen. Verder verklaart hij dat kettters zich erop beroemen meer evangeliën te bezitten dan er in werkelijkheid zijn. En hij beklaagt zich erover dat die in zijn tijd uitgebreid in omloop waren.

Naast Irenaeus keerde Hippolytus (kerkvader, bisschop van Rome, ca. 170- ca. 235) zich fel tegen de christelijke gnosis, in zijn pas in de 19e eeuw ontdekte werk *Refutatio omnium haeresium*. Hij richtte zich in het bijzonder tegen de belangrijkste gnostische stroming, die van de gnostische leraar en vermoedelijke auteur van het 'Evangelie der Waarheid', Valentinus (ca. 140). Hippolytus definieerde als waarheid dat wat gegarandeerd was door de apostolische successie, de bisschoppen, met de canon en de leer der Kerk als basis, maar Valentinus gaat uit van gnosis waarvan hij zegt: *Gnosis is de kennis wie wij waren en wat wij geworden zijn, waar wij waren en waarheen wij geworpen zijn, waarheen wij ons spoeden en waarvan wij worden verlost, wat de geboorte is en wat de wedergeboorte.*

Of wat anders gezegd: gnosis betreft de kennis van de samenhang tussen God, mens en kosmos. Door zichzelf te kennen, leert de mens God kennen.

Deze gnostische visie paste natuurlijk in het geheel niet in die van de christenen, reden om de gnosis te bestrijden*) .

Een andere 'ketterbestrijder' was Tertulianus (ca 160- ca 225, kerkvader, bisschop van Alexandrië); hij pleitte voor het principe van de genoegzaamheid van de Schrift, en wilde dus niets weten van niet-canonieke¹ Nieuwtestamentische geschriften. Hij verklaarde, dat er naast 'de wet en de profeten', 'evangelische en apostolische geschriften' waren en dat deze beide als gezanghebbend voor de Kerk moesten worden beschouwd.

Heel belangrijk voor het christendom in de tweede eeuw was de apologetiek – de beredeneerde verdediging en rechtvaardiging van het christelijk geloof tegenover de niet-christelijke critici, maar ook intern: tegenover de gnostici. Zij kenden andere geschriften – evangeliën, brieven, handelingen, openbaringen – en hadden de gewoonte om passages van het Nieuwe Testament op een manier weer te geven en uit te leggen die de christelijke leiders verbijsterde.

*) Christelijke gnostici beschouwden zichzelf natuurlijk als christenen. Maar in dit artikel worden met 'christenen' die christenen bedoeld die de gnosis afwezen, en met 'gnostici' de christelijke gnostici.

De gnostische geschriften

Met de Nag Hammadi-bibliotheek², hebben wij nu een groot deel van die gnostische, 'ketterse' bronnen letterlijk in handen gekregen. Deze 'bibliotheek' wordt formeel de Nag Hammadi Codex genoemd. Het is een rijke en unieke verzameling van geschriften, al ontbreken vaak woorden, zinnen en grotere of kleinere delen van praktisch alle NH geschriften. Zorgvuldig onderzoek heeft het echter mogelijk gemaakt het ontbrekende toch weer te geven [tussen haken] zoals dat er, naar alle waarschijnlijkheid, heeft gestaan. Voor ons zijn speciaal van belang de christelijk gnostische geschriften; een klein deel van de NH-bibliotheek bestaat ook uit niet-christelijk gnostische geschriften.

Wat bevat die vondst bij Nag Hammadi?

Het zijn dus voornamelijk gnostische geschriften, waaronder zeker ook die waarop de bestrijders van de gnosis zich richtten. Het betreffen Koptische vertalingen, van ca. 1500 jaar geleden (350-400 n.Chr), van nog oudere manuscripten; de originele zelf waren in het Grieks geschreven, de taal van het Nieuwe Testament. Enkele zijn nauwelijks later dan van 120-150 n.Chr, want ze waren Irenaeus bekend. Het 'Evangelie van Thomas', van rond 140 n.Chr, dateert van niet veel later dan de Nieuwtestamentische evangeliën (60-110 n.Chr), maar bevat

mogelijk overleveringen ouder dan de evangeliën van het Nieuwe Testament, mogelijk 50-10 n.Chr. En nu kan hieraan worden toegevoegd het onlangs gevonden gnostische 'Evangelie van Judas' dat niet tot de NH-Codex behoort, maar tot de Tchacos Codex. Ook wordt eraan toegevoegd het 'Evangelie van Maria Magdalena', dat tot de Berlijnse Codex (BC, uit de 19de eeuw) behoort.

Inhoud van de (aangevulde) christelijk gnostische bibliotheek

Om een indruk te krijgen wat deze christelijk gnostische geschriften (uit de NHC, BC, TchC) betreffen, tot voor kort dus volkomen indirect en ten dele maar bekend, volgt een opsomming van de titels van de geschriften – titels overigens die vaak later, ná de vondst, eraan zijn toegekend en niet steeds correct; (zo is bij voorbeeld het Evangelie van Thomas geen evangelie, maar een reeks uitspraken):

Gebed van Paulus de Apostel; Geheime Boek van Jacobus, van Johannes+; Evangelie der Waarheid+, van Thomas+, volgens Filippus+, volgens Maria Magdalena+ (BC), van Judas+ (TchC); Wijsheid van Jezus Christus; Gesprek met de Verlosser+; Openbaring van Paulus, van Petrus, van Jacobus; Handelingen van Petrus en de twaalf Apostelen, van Petrus (BC); Verhandeling over de Opstanding, en de Brief van Petrus aan Filippus. [+ in dit artikel naar verwezen].

In deze geschriften komen overeenkomstige gebeurtenissen en vaak dezelfde personen voor als in de canonieke boeken van het Nieuwe Testament (evangeliën, handelingen, brieven, openbaring), maar met duidelijk andere interpretatie en betekenis. De overeenkomsten zijn vaak zo duidelijk dat die andere, gnostische visie niet direct wordt beseft, reden voor de bestrijders daarop te wijzen en als ketterse visies te bestempelen.

Over gnosis

In de (eerste en) tweede eeuw n.Chr. ontstonden er geschriften die wij nu gnostisch noemen. De schrijvers daarvan, fel bestreden en beschouwd als kettters, beschouwden zichzelf natuurlijk niet als 'kettters'. Zij gebruikten in hun geschriften vaak een christelijke terminologie die ook, evenals de later geanoniseerde evangeliën en brieven (van Paulus en de discipelen, of aan hen toegeschreven), voortbouwden op het Joodse erfdeel: zij verwijzen vaak naar het Oude Testament, naar de brieven van Paulus en naar de evangeliën. Vele van die geschriften beweren overleveringen over Jezus te geven die geheim zijn, verborgen voor de menigte. Die christenen worden nu dus gnostici genoemd, naar het Griekse gnosis, gewoonlijk vertaald met kennis, maar dan kennis verkregen door innerlijke waarneming en ervaring, verwant aan inzicht.

Gnosis houdt mogelijk ook een intuïtief proces van zelfkennis in. En zelfkennis is op het diepste niveau ook kennis van God. De gnostische leraar Theodotus, ca 150 n.Chr., schreef over gnostici dat zij hebben leren begrijpen *wie zij waren en wat zij zijn geworden; waar zij waren en waarheen zij zich haasten; waarvan zij bevrijd worden; wat geboorte is en wat wedergeboorte is.*

Oudtestamentische boeken: Genesis en Wijsheid⁴

Gnostische geschriften bevatten ook een eigen interpretatie van (Hebreeuwse) bijbelboeken en waarden die boeken anders dan de 'christenen'. Belangrijke voorbeelden hiervan zijn

Genesis en de boeken Wijsheid van Salomo, Wijsheid van Jezus Sirach en Spreuken. Aan deze boeken wordt nu dan ook aandacht besteed.

Gods- en mensbeelden in Genesis

Het boek Genesis opent met twee scheppingsverhalen: het eerste (Gen 1:1-2:4a) is een hymne op de goedheid van de gehele schepping in zeven 'dagen', die naast de kosmos ook de schepping van de mens (op de zesde 'dag') beschrijft.

'En God zei: Nu gaan Wij de mens (adam, anthropos) maken, als beeld van Ons, op Ons gelijkend ... en God schiep de mens als zijn beeld; als het beeld van God schiep Hij hem: mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen' (1:26a,27)

In het tweede scheppingsverhaal (Gen 2:4b-25;3:22) uit een heel andere en veel oudere traditie voortgekomen dan het eerste scheppingsverhaal, staat de mens centraal:

'Toen boetseerde God de mens uit stof dat Hij van de aarde nam, en Hij blies hem de levensadem in de neus; zo werd de mens een levend wezen' (2:7)... 'Toen liet God de mens in een diepe slaap vallen; en terwijl hij sliep, nam Hij één van zijn ribben weg en zette er vlees voor in de plaats. En God vormde de rib die Hij uit de mens had weggenomen tot een vrouw, en bracht haar naar de mens' (2:21,22).

De God van Israël heeft zich aan Mozes geopenbaard en is nooit anders geweest dan een enige God: 'Luister Israël, de Heer onze God, de Heer is één' (Deut 6:4). En: 'Opdat u zou beseffen dat de Heer de enige God is; er is geen andere naast hem' (Deut 4:35). Dit is in tegenstelling tot de goden van het oude Nabije Oosten. Gods scheppend handelen komt in de beide Genesisverhalen ter sprake, maar Genesis heeft geen invloed gehad op een nadere karakteristiek van God. De God van Israël wordt niet anders gekarakteriseerd dan in typische mannelijke termen [koning, heer (adonai), rechter, vader]. En dit is, behalve voor het Judaïsme, typisch voor het latere christendom en de islam. Hoewel God beslist niet in seksuele termen moet worden begrepen, is daaraan eigenlijk niet te ontkomen, gezien de liturgische, eeuwenoude riten en erediensten van de genoemde drie godsdiensten.

Het mannelijke Godbegrip in het 'christendom' bestond in de eerste eeuwen van onze jaartelling naast de gnostische Godsbeelden. De 'christenen' lieten zich eerder door het tweede van de beide scheppingsverhalen in Genesis bepalen; de gnostici door het eerste scheppingsverhaal. Zij vroegen zich af aan wie de alleenstaande, mannelijke God het voorstel deed van Genesis 1:26: 'Laat Ons mensen (adam) maken naar ons beeld, als onze gelijkenis'. En verder, waar in Gen 1:27 sprake is dat de mens 'als man en vrouw' geschapen werd, moet dan niet ook God, naar Wiens beeld en gelijkenis de mens werd geschapen, zowel mannelijk als vrouwelijk zijn, zowel Vader als Moeder!?

De implicaties van beide vragen waren voor gnostici duidelijk: dat God twee 'aspecten' heeft: mannelijk en vrouwelijk. Alleen het mannelijke is tot openbaring gekomen in het eerste scheppingsverhaal, maar waarbij wel sprake was van 'Ons'. Dat leidde tot 'God als een dubbelzijdig wezen, gevormd aan de ene kant het Onuitsprekelijke, de Diepte, de Oervader, en aan de andere kant de Genade, Stilte, de Baarmoeder en de Moeder van het al'. In deze woorden geeft Irenaeus in zijn aanval op de gnostici een citaat, zeer waarschijnlijk uit het 'Evangelie der Waarheid' (dat vermoedelijk door de gnostische leraar Valentinus is geschreven).

God en de goddelijke wijsheid, Sofia

Toch kent het Jodaisme een vrouwelijk 'aspect' van God; we vinden dat in het boek Spreuken, afgerond 5de eeuw v. Chr, en veel recenter in Wijsheid van Jezus Sirach, ontstaan begin 2de eeuw v. Chr en Wijsheid (van Salomo), te dateren rond het begin van onze jaartelling. Van deze drie behoort alleen het oudere boek Spreuken tot de canon van de Hebreeuwse bijbel, de Tenach. In deze drie Hebreeuwse boeken komt het vrouwelijk 'aspect' voor in de vorm van de gepersonifieerde wijsheid, of Sofia (in het Grieks gnosis). Het Jodaisme heeft echter Sofia niet mede bepalend laten zijn voor God, de Heer (Adonai), de Enige. Daartoe is uitsluitend, zoals gezegd, bepalend God als schepper van de mens – in Gen 2, en niet die van de wereld en de mens in Gen 1. En waarschijnlijk is hierbij ook belangrijk dat de Wijsheidsboeken, en daarmee Sofia, niet tot de Hebreeuwse canon behoren en gemakkelijk genegeerd konden worden.

Maar waarschijnlijk doorslaggevend is de openbaring aan Mozes waarin God met zijn volk een verbond sluit en Mozes de woorden hoort: 'Hoor Israël, de Heer is onze God, de Heer is één'. Er kan dus geen tweede God zijn, en God heeft geen twee 'aspecten'.

Gnostici hebben dat vrouwelijke Sofia (in het Hebreeuwse *Chochmah*, dat vrouwelijk is) wél opgenomen in hun Godsbeeld.

God de Vader, God de Moeder en de gnostici

Naast de eeuwige, mystieke Stilte, waar Valentinus en de zijnen over spraken, wordt door bepaalde gnostici nog een derde typing van de goddelijke Moeder gegeven, en wel van de door het Jodaisme 'verwaarloosde' Wijsheid, Sophia. Al vroeg werd gezocht naar de betekenis van teksten in Spreuken als 'God schiep de wereld in Wijsheid'. Dan zou Wijsheid de goddelijke macht kunnen zijn in wie Gods schepping werd 'ontvangen'. Maar ook: door Wijsheid komt de mens tot verlichting en tot wijsheid, kennis, inzicht. Wijsheid heeft in de gnostische bronnen dus verschillende betekenissen. Behalve dat zij de 'eerste, algemene goddelijke Schepper' is die de gehele schepping voortbrengt, wordt door Haar ook de mens tot verlichting en wijsheid gebracht. Maar volgelingen van Valentinus en Marcion richtten hun gebeden om wijsheid, gnosis, tot de Moeder als de al genoemde mystieke. Dus Sofia wordt door hen gezien als de Moeder, als God de Moeder, naast God de Vader.

In een van de gnostische NH geschriften, het Geheime Boek van Johannes, beschrijft hij, Johannes, hoe hij na de kruisiging wegging, overmand werd door 'grote smart', en een mystiek visioen had van de Drievuldigheid. In zijn verdriet overkwam hem het volgende:

De hemelen werden geopend en de gehele schepping die onder de hemel is, straalt, en de aarde beefde. En ik was bevreesd, en ik zag in het licht ... een gedaante met verschillende gestalten ... en de gedaante had drie gestalten.

Op een vraag van Johannes antwoordt het visioen: Hij zei tot mij: Johannes. Johannes, waarom twijfel je, en waarom ben je bevreesd? Ik ben degene, die altijd met je is. Ik ben de Vader; ik ben de Moeder; ik ben de Zoon.

Johannes geeft in zijn Geheime Boek een beschrijving van de goddelijke Moeder, van God de Moeder: Zij is het beeld van de onzichtbare, maagdelijk, volmaakte geest. Ze werd de Moeder van alles, want ze bestond vóór hen allen.

En in een ander NH geschrift, het Evangelie van Filippus: schrijft de Filippus: *Hij die christen wordt krijgt er een vader en*

een moeder bij, want de Geest (Hebreeuws ruach, vrouwelijk) is Moeder van velen. (in tegenstelling tot het Griekse pneuma voor geest, dat onzijdig is). En de gnostici hechtten / hechten over het algemeen meer betekenis aan het Hebreeuws dan aan het Grieks; zo ook in het Geheime Boek van Johannes.

Sociale structuur, door Godsbeeld bepaald

Het Godsbeeld is ook bepalend voor de maatschappelijke structuur. Dat betekent dat in christelijke en gnostische kringen twee verschillende modellen heersen ten aanzien van de verhouding tussen de seksen. Gnostici met hun beschrijving van God in mannelijke en in vrouwelijke termen, verbonden deze met een passende beschrijving van de menselijke natuur. Als evenbeeld van God werd de mens geschapen, mannelijk en vrouwelijk schiep God de mens (Gen 1:26a,27). Dit gedeelte uit het eerste scheppingsverhaal namen de gnostici aan en vertaalde dat in de sociale en politieke structuur van hun gemeenschap in volkomen gelijkwaardigheid van man en vrouw. Bij de 'christenen' was dat anders; zij namen het tweede scheppingsverhaal als norm aan: God, in mannelijke termen weergegeven, brengt de vrouw, Eva, voort uit Adam, tot vervulling van de man. Dit vertaalde zich in de maatschappelijke praktijk van christelijke samenleving aan het einde aan de 2de eeuw in de overheersing door de man van de vrouw, als een door God voorgeschreven ordening (zoals die nu nog in sommige Kerken wordt gezien).

Geen gelijkwaardige (sociale) positie van man en vrouw in christelijke kringen

Dit kunnen we toelichten aan de hand van uitspraken van twee felle tegenstanders van de gnostici:

Irenaeus, de bisschop van Lyon, merkte ontsteld op dat vooral vrouwen zich aangetrokken voelden tot ketterse groeperingen. Hij richt zich ook tegen de gnostische leraar Marcion (ca. 100), die bidt tot 'de Genade, Zij die vóór alle dingen is', en tot 'de Wijsheid en Stilte', beschouwd als het vrouwelijke element in of naast God. En, verontwaardigd, scheef hij: 'Wanneer Marcion een vrouw inwijdde, besloot hij het inwijdingsgebed met 'Zie, Genade is op je gekomen: open je mond en profeteer' (hetgeen strikt verboden was in het kerkelijk christendom). Aldus Irenaeus, die ook meldde dat Marcion vroeg om als priester te fungeren bij de eucharistieviering: hij 'geeft de bekers aan de vrouwen' die het eucharistisch gebed zeiden en de consecratiewoorden uitspraken. Dat waren ongehoorde zaken.

Tertulianus, bisschop van Alexandrië, liet weten: *Deze ketterse vrouwen, hoe vermetel zijn zij! Zij kennen geen bescheidenheid; zij zijn brutaal genoeg om te onderwijzen, te redetwisten, zich bezig te houden met exorcisme, genezingen, ja, het kan zelfs zo ver gaan dat zijn dopen! 'Voorschriften met betrekking tot de kerkelijke discipline ten aanzien van vrouwen': 'Het is een vrouw niet toegestaan in de kerk te spreken, noch is het haar toegestaan te onderwijzen, te dopen, te offeren (de eucharistie) of aanspraak te maken op enig aandeel in welke mannelijke functie dan ook – om nog niet te spreken van enig priesterlijk ambt.*

Verder was Tertulianus bijzonder gebeten op de ketter Marcion van wie ook hij wist dat deze zowel mannen als vrouwen benoemde tot priesters en bisschoppen.

Gelijkwaardige (sociale) positie van man en vrouw in gnostische kringen

In tegenstelling tot de sociale structuur van de 'christenen' was voor de gnostici de positie van vrouwen gelijkwaardig aan die van de mannen; dat hing, zoals al werd vermoed, ook samen met het verschil in Godsbeeld. In gnostische kringen als die van Valentinus werden bovendien sommige vrouwen onder hen zeer geacht als profeten, anderen als leraren, predikers, genezers, priesters en mogelijk zelfs bisschoppen. In andere gnostische kringen hield men er weliswaar een mannelijk beeld van God op na, maar waren er toch vrouwen in leidende posities, zoals bij de volgelingen van Marcion.

In het NH-geschrift 'Gesprek met de Verlosser', wordt Maria Magdalena niet alleen gerekend tot de drie discipelen die zijn uitverkoren om onderwijzingen te ontvangen, maar wordt zij ook hoger geschat dan de andere twee, Thomas en Mattheus: *'Zij sprak als een vrouw die het al kende'*. In een ander NH-geschrift, het 'Evangelie van Filippus', lezen we over haar: *De metgezel van de Verlosser is Maria Magdalena. Maar Christus hield meer van haar dan van al de discipelen, en hij kuste haar dikwijls op haar mond. De overige discipelen ergerden zich daaraan. Zij zeiden tot hem: 'Waarom houdt U meer van haar dan van ons?' De Verlosser antwoordde en zei tot hen: 'Waarom houd ik niet van jullie, zoals ik houd van haar?'* Zie hierover ook het 'Evangelie van Thomas'.

Sociale structuur in het Nieuwe Testament

Aan de heersende sociale structuur houdt Jezus zich niet: hij heeft contacten met mensen uit alle lagen van de samenleving, in het bijzonder ook met vrouwen. Als hij bijvoorbeeld aan huis is, beklaagt zijn gastvrouw, Martha, zich dat zij alleen het huishouden moet doen, terwijl haar zuster, Maria, naar hem zit te luisteren. Jezus steunt haar, Martha, niet (Lc 10:38-42)

In dit verband kan de apostel Paulus ook worden aangehaald, maar hij is dubbelzinnig in zijn houding en uitspraken. Bovendien kan niet alles wat onder zijn naam in het Nieuwe Testament staat aan hem worden toegeschreven.

Een paar citaten van Paulus die een ruime houding ten aanzien van vrouwen toont.

Hij laat groeten overbrengen aan Junia, een vrouw (Rom 16:7). Maar in oudere bijbelvertalingen (NBG 1951) staat niet Junia maar het mannelijke Junius, en in The New English Bible (1970) staat bij Junias een voetnoot 'or Junia'!

Verder maakt hij geen onderscheid tussen man en vrouw waar hij schrijft: *Er is geen Jood of Griek meer, er is geen slaaf of vrije, het is niet man of vrouw: u bent allemaal één in Christus Jezus* (Gal 3:28).

Maar Paulus brengt ook naar voren: *De man is het beeld van Gods glorie, maar de vrouw is de glorie van de man. De man komt niet voort uit de vrouw, maar de vrouw uit de man; ook is de man niet geschapen omwille van de vrouw, maar de vrouw omwille van de man* (1 Kor 11:7-9).

En ook vindt hij dat vrouwen gedurende de samenkomsten moeten zwijgen. *Ze mogen niet spreken, maar moeten ondergeschikt blijven. Het is een schade voor een vrouw als zij tijdens een samenkomst spreekt* (1 Kor 14:34a,35b), al is mogelijk deze bewering niet van hem afkomstig! We vinden ook een uitspraak die tot een vóór-Paulinische traditie behoort, en dus niet van Paulus is, maar aan hem toegeschreven. Daarin lezen we: *Zoals de kerk het gezag van Christus erkent, zo moeten*

vrouwen in ieder opzicht het gezag van hun man erkennen (Ef 5:24; zie ook 5:22,23).

Er zijn zeker mildere voorvallen in het Nieuwe Testament te geven over de sociale verhoudingen tussen mannen en vrouwen, maar die van Paulus zijn hier genoemd, omdat die tot ver in de samenleving van het huidige christendom hebben doorgewerkt.

Betekenis van de opstanding voor christenen en gnostici

De al genoemde bisschop van Alexandrië, Tertulianus, spreekt zich zeer duidelijk uit over de opstanding van Jezus: *wie de opstanding van het vlees ontkent, is een ketter en geen christen*. Maar de gnostici, onder meer in het gnostische 'Evangelie van Filippus', zien de opstanding heel anders: ervaringen in de ontmoeting met Jezus niet in zijn fysieke, weer tot leven gewekte lichaam, maar veeleer op een spiritueel niveau, in een visioen, in dromen, in geestesvervoering, bij spirituele verlichting. 'Christenen' verwerpen al dergelijke interpretaties. Dat is merkwaardig, want in de toen al praktisch canonieke Nieuwtestamentische geschriften staan naast beschrijvingen van de lichamelijke opstanding van Jezus⁵ ook voorvallen van de opgestane Heer in een andere, niet-lichamelijke, 'fijnstoffelijke' gedaante⁶, evenals bij Marcus, die verhaalt dat Jezus 'in een andere gedaante' verscheen (Mc 16:9-12). Bovendien spreekt Paulus over zeer reële 'visioenen en openbaringen van de Heer' die hij, maar ook een ander heeft gehad (2 Kor 12:1b-5a).

Het is, gezien deze Nieuwtestamentische getuigenissen, niet duidelijk waarom de christelijke traditie voor een letterlijke opvatting koos, zoals die nog steeds in hedendaagse kerkelijke kringen gangbaar is.

Ter afsluiting

Geen enkele van de gnostische bronnen – de evangeliën, de geheime boeken, de openbaringen – werden opgenomen in de verzameling Nieuwtestamentische boeken van de 'christenen', al vinden we daarin zeker gnostische sporen – in het evangelie van Johannes bijvoorbeeld en in (de) sommige brieven van Paulus. In die gnostische bronnen wordt vaak een vrouwelijk Godsbeeld gegeven, als de personificatie van Wijsheid (gnosis) en zelfs als God de Moeder, naast de meer abstracte beelden als eeuwige Stilte, de Genade, Zij die vóór alle dingen is. De 'christenen' zijn gaan spreken over de Heilige Geest, hoewel vrouwelijk, naar het Hebreeuws, niet als vrouwelijk gezien in de latere Drievuldigheid naast de Vader en de Zoon.

Tegen de tijd dat het proces van de selectie van de verschillende geschriften was voltooid – rond het jaar 200 – was zo goed als elk vrouwelijk beeld voor God verdwenen en sinds die tijd is niets meer bekend over vrouwen in leidende, of ten opzichte van mannen, gelijkwaardige positie in de samenleving.

Hoe anders had het christendom er uitgezien als dat niet was gebeurd, als de gnostici niet waren verketterd en hun geschriften bestreden!

De hernieuwde belangstelling voor die gnostische stroming, met nu de uniek Nag Hamaddi-bibliotheek in handen, kan daar in het hedendaagse christendom wel verandering in brengen. Maar voor zover te overzien, wordt binnen de gevestigde Kerken – met uitzondering van onze Kerk! – geen gnostisch gedachtegoed opgenomen.

Verwijzingen/literatuur

1. Canon van de geschriften. In die tijd – eind 2e eeuw – was de canon van Nieuwtestamentische boeken nog niet vastgelegd. Dat kwam pas veel later: in 367 n.Chr. deed Athanasius (ca 296-ca 373, kerkvader, bisschop van Alexandrië) zijn 39e rondzendbrief uitgaan met daarin een lijst van de 27 canonieke boeken van het Nieuwe Testament zoals wij die kennen. Maar einde 2e eeuw werd vrijwel algemeen aanvaard dat er slechts vier evangeliën waren (Mt, Mc, Lc en Joh), die samen met de Handelingen en de brieven de status van geïnspireerde Schrift toekwamen.

2. Gnostische bronnen

1.1 The Nag Hammadi Library (NHL) in English, J.M. Robinson, 19771, , 19842, Brill, Leiden. Dit oorspronkelijke werk is uitgangspunt van:

1.2 De Nag Hammadigeschriften, integrale vertaling van alle teksten uit de Nag Hammadi Codices (NHC) en de 19e eeuwse Berlijnse codex (BC), J. Slavenburg, W. Glaudemans, dl 1 en dl 2, 19941, 20005, Ankh-Hermes; in één deel 20041, 20053. De BC bevat ook het Evangelie van Maria Magdalena. Deze codices betreffen grotendeels gnostische teksten die beschrijvingen geven van mensen en voorvallen die ook in het Nieuwe Testament voorkomen, maar vanuit een geheel ander gezichtspunt worden belicht.

1.3 Het Evangelie van Judas. Dit evangelie, gedateerd vóór 160 n.Chr., en voor het eerst gepubliceerd in 2006, bevat

gnostische elementen die in enkele NHC gnostische geschriften (Evangelie der Egyptenaren, Geheime Boek van Johannes, Wijsheid van Jezus Christus) in meer uitgewerkte vorm worden weergegeven. Het behoort tot de Tchacos Codex.

3. Het Evangelie van Judas – inleiding, vertaling, toelichting, J. van Oort, Ten Have 20073

4. I n Spreuken (8:1,22-29;6:30), Wijsheid van Salomo (1:6;6:30;7:25,27,29;8:3,4 en andere verzen), en Wijsheid van Jezus Sirach (1:4;24:9 en andere verzen). De beide Wijsheidsboeken zijn niet opgenomen in de Hebreeuwse canon; het veel oudere boek Spreuken wel. In het artikel God in beelden (Reflectie nr 1, voorjaar 2006, blz 5-7) zijn ook deze Hebreeuwse boeken ter sprake gebracht.

5. Het lege graf (Lc 24:1-8).; de ‘ongelovige’ Thomas mag Jezus aanraken, (Lc 24:36-51)

6. Maria Magdalena die hem als eerste zag na de kruisiging, hem voor de tuinman hield, maar hem niet mocht aanraken, (Joh 20:11-17a); de verschijning in een afgesloten ruimte waar zijn volgelingen zaten (Lc 24:36-51); de ‘Emmausgangers’ (Lc 24:13-32).

* * *



Runderen in ochtendnevel - foto: Rudolf H.Smit

Godsbeelden door spirituele regressie - II

Gert Jan van der Steen

In onze vorige uitgave, plaatsten wij het eerste deel van het artikel van de auteur, onder de titel "Zingeving door spirituele regressie". Dit tweede deel van zijn artikel 'Spirituele Regressie' kreeg de naam 'Godsbeelden door spirituele regressie'. "De uiterste zingeving is immers goddelijk", aldus Gert Jan van der Steen. Wat nu volgt is een persoonlijk verslag van de auteur. Hij gaat daarom over in de 'ik-stijl'

Eigen vraagstellingen

Persoonlijk ben ik geïntrigeerd door het werk van Michael Newton. Hij doet baanbrekend werk en schrijft daarover in een pakkende, journalistieke stijl. Naast een verslag van de innerlijke beleving van zijn cliënten, probeert hij op een fenomenologische manier een beeld op te bouwen van de zielenwereld.

In 2003 besloot ik om zelf een sessie te ondergaan bij een leerling van Newton, Paul Aurand in New York. Hij adviseerde mij een lijst van vragen mee te nemen. Naast persoonlijke vragen had ik een aantal vragen op religieus gebied. Zo vroeg ik mij af hoe LBL zou kunnen helpen bij verdieping van de religieuze beleving en bij verruiming van inzicht in religie. Wat is de rol van religie in "de Nieuwe Tijd"?

Het domein van de religie wordt steeds verder ingeperkt door o.a. wetenschap, filosofie, (transpersoonlijke) psychologie, humanisme en new-age. Wat is een essentieel kenmerk (of "watermerk") dat religie onderscheidt?

Hoe gaan innerlijke beleving en wetenschappelijke benadering in elkaar over? En vooral: in het drietal lichaam-ziel-geest wordt het onderscheid tussen lichaam en ziel door LBL-regressie ervaarbaar gemaakt. Maar hoe zit het met de geest? Als je de driedeling verruimt tot de klassieke zevendeling uit de esoterie (zoals bijvoorbeeld bij Leadbeater) dan zie je dat de "wil", als onderdeel van de geest, een rol speelt bij de wens tot ontwikkeling en incarnatie. Die zevendeling is op zichzelf weer de eerste trap van een omvattende zevendeling, etcetera, zodat je vele sferen mag verwachten boven de zielenwereld. Wat is de hoogste sfeer die je zou kunnen ervaren tijdens een LBL-regressie?

Ook was ik nieuwsgierig naar de relatie tussen mysteriescholen en het christendom. Al eerder had ik een ervaring die hiermee samenhang. Door een toeval kon ik een aantal uren alleen zijn in de Koningskamer van de Grote Piramide in Gizeh en de atmosfeer daarvan goed in mij opnemen. Enkele weken daarna was ik in de dienst van Goede Vrijdag. Het tabernakel stond, zoals gebruikelijk, open. Opeens drong tot mij door dat de atmosfeer in het tabernakel dezelfde was als in de Koningskamer. In het algemeen: hoe is het Mysterie door LBL-regressie verder te benaderen?



Figuur 1

Werkwijze coach

De werkwijze van Paul Aurand (de coach) is om éérst een "gewone" reïncarnatiesessie te doen en de daarop volgende dag een LBL-sessie. Tijdens de eerste sessie kunnen eventuele problemen behandeld worden die anders de LBL-sessie zouden kunnen blokkeren. Ook kan de "sterfscène" van het laatste leven worden beleefd, die dan het uitgangspunt wordt van de LBL-sessie. De coach gebruikt grotendeels de techniek van Newton, zoals beschreven in zijn derde boek. Hij stelt soms vragen, enerzijds om te weten "waar je bent" en anderzijds om antwoorden te krijgen op de meegebrachte vragen (dit kan soms irritant overkomen).

In het verdere verslag zal ik details over de techniek en persoonlijke details weglaten en alleen opnemen wat voor de lezer bruikbaar is. Ter illustratie zijn er een aantal figuren.

In mijn geval bleek het dat de eerste sessie zou gaan over mysteriescholen en dat de daaropvolgende LBL-sessie zou leiden tot beelden uit de geestelijke wereld.

Herinneringen aan de mysterietempel

Ik rijd door de woestijn in een wagen met twee paarden. Ik heb het gevoel in Egypte te zijn. Wij arriveren bij een tempel. De wagen wordt aangenomen door een aantal mannen en ik ga de tempel binnen. In de tempel word ik geplaatst voor een zonschijf die tussen twee hoorns is ingeklemd (ongeveer zoals bij Isis, zie figuur 1). Er schijnt licht door de zonschijf, duidelijk afkomstig van een hogere bron. Het licht pulseert en komt in golven, als van een waterval (ongeveer zoals de gletsjers in figuur 2). Heel hoog zijn lichtende wezens. Ik noem hen instinctief Cherubs. Zij werken met geheel hun wezen aan de

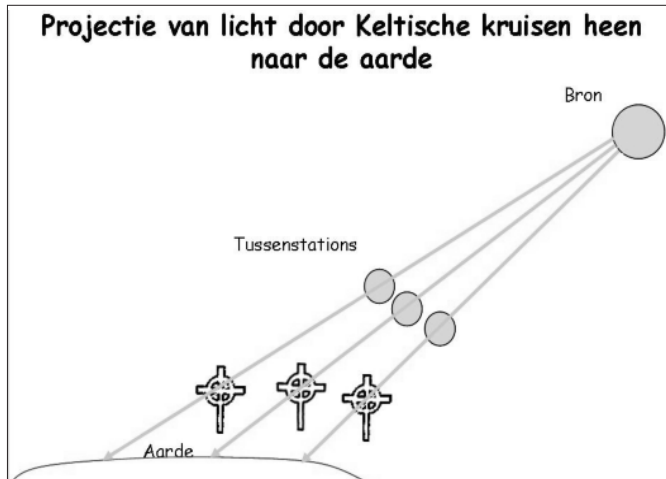
Figuur 2



kwaliteiten van het licht. Zij gaan daar onophoudelijk mee door.

De coach vraagt over de Nieuwe Tijd. Het beeld past zich aan en wordt levendiger. De Cherubs wenden zich, zodat een ander deel van de tempel lichter wordt. (Dit is een voorbeeld van de verandering van “toen-tijd” in “nu-tijd”).

Dan verandert het beeld. Ik sta met anderen in een halve cirkel op wacht. Wij zijn in de ruimte boven de aarde. Door ons heen schijnt licht stralend naar de aarde. De aarde ziet er naargeestig uit. Wij moeten ons erg concentreren. Als het licht naar de aarde gaat, moet het namelijk door Keltische kruisen heen (zie *figuur 3*). Wij moeten daar door voortdurende concentratie voor zorgen.



De coach vraagt nu wie er naast mij staan. Deze vraag is heel irritant. (Arme kerel, denk ik, hij heeft mijn lijstje in zijn hand en wil familieleden en vrienden voor mij lokaliseren.) Er is geen tijd om naast je te kijken. Wij zijn allemaal geconcentreerd aan het werk. Dit zijn geen omstandigheden voor persoonlijke details. Het gaat hier überhaupt niet om aardse persoonlijkheden.

Hier eindigt de sessie.

LBL sessie, sterfscène

De volgende dag is de LBL-sessie. Ik pas mijn eigen inductietechniek toe die de coach nog wat verdiept, waarna hij mij terug laat gaan in dit leven en naar de baarmoeder, volgens Newtons methode.

De vorige sessie eindigde niet met een sterfscène. Daarom nemen we een sterfscène uit een vroegere reïncarnatiesessie van mij met een andere coach. Ik moest toen een heiligdom beschermen.

Ik beleef de sterfscène weer in een aanval door het leger; er zijn mensen met pijlen en er is een zwaard boven mij. Dan wordt alles rustig.

Afhalen

Er komt een witte vlam dichtbij; het wordt een figuur in een wit kleed; hij draagt mij en wij verwijderen ons van de aarde. Ik heb het gevoel gefaald te hebben; ik moest iets beschermen. De figuur zegt: “Je deed wat je kon”; maar ik ben niet overtuigd. (Dit is typerend; een oordeel komt van binnenuit.)

Dan is er een purperen licht dat mij schoonmaakt. Het wordt gaandeweg helderder. Er is een eerste welkom met een soort van maaltijd (volgens de coach gebeurt dit vaak; het is een acclimatisering waarbij een prettige aardse herinnering wordt gebruikt).

Raad van Oudsten

Ik ben bij de Raad van Oudsten (door Newton de Council genoemd). Het zijn belangrijke mensen. Zij wegen/doorvoelen wat ik heb gedaan in het afgelopen leven. Zij vertellen wat nog niet zo goed ging, overhandigen mij een aantal symbolen en geven adviezen.

De coach herinnert mij aan mijn religieuze vragen. Ik aarzel, kan ik wel een vraag stellen aan zulke belangrijke mensen? De coach bevestigt. Dan vraag ik hen naar de waarde van Kerk en religie voor mij. Op dat moment wordt het “nu-tijd”. De Raadsleden staan op. Zij vormen de pilaren van een tempel met daarboven een dak bevestigd. Zij lopen daarmee rond in grote vreugde. Zij gloeien er van. Boven ons ontstaat een grote lichtgevende figuur die zijn hand uitstrekt in een zegen.

Speeltijd

Ik ga naar buiten. Er is een tweede begroeting met zielsverwanten. Iemand springt touwtje. Ik verbaas mij hierover. Past dat hier wel? De coach zegt achteraf, dat dit een typisch symbool is om te laten zien dat het “speeltijd” is. Men gebruikt aardse beelden om je op je gemak te stellen.

Er is een gouden licht en er heerst absolute zuiverheid; er zijn gouden mensen met een grote waardigheid. Ik voel mij thuis en zou hier altijd kunnen blijven.

Zo’n 20 mensen/zielen nemen mij op in een dans in de ruimte, op muziek van de sferen. Zij vormen een groepsbewustzijn dat alles coördineert. Ik word daarin opgenomen. Het lijkt een beetje op dansende Derwisjen, in een uitgestrekte ruimte. Tijdens de dans maak je eindeloos lijkende lussen in die ruimte, als lemniscaten. Je gaat er van gloeien.

Studietijd

Dan ben ik in een gebouw met kamers met representaties van de wereldgeschiedenis. Ik kan mijzelf terugzien in vorige levens en kan mijn positie veranderen als in een “what-if” studie. Dan beweegt de gehele omgeving mee, alsof zij met draden aan mijn positie verbonden is. Er beweegt veel meer mee dan dat ik in eerste instantie voor mogelijk hield.

Ook anderen kunnen tegelijkertijd met mij aanpassingen maken. Dan ontstaan er meerdere acties die tegelijk veranderen; alles beweegt daarmee, als elastisch.

Ik kan mij ook vereenzelvigen met zielen uit het verleden en daarvan leren. Daardoor ervaar je de eenheid en de uitwisselbaarheid met anderen. Je leert je losmaken van jezelf en je te verplaatsen in een ander, die persoon eventueel te dragen en plaatsvervangend voor hem / haar zijn. Dit is een manier van leren die je veel tijd bespaart in een echte incarnatie.

Project

Ik kom bij een project waaraan ik met anderen werk. Het betreft een apparaat dat informatie omzet van een hogere naar een lagere sfeer. Als in een permanente stroom, om iets in gang te zetten en te houden. Mijn projectgenoten werkten verder aan het project, toen ik op aarde was. Zij laten mij hun vorderingen zien.

Ik ga naar buiten en zie een groene waas. Ik voel: daarmee kun je creëren. Dat doe ik echter niet.

Religie

De coach vraagt mij wat ik doe. Ik meld hem dat ik niets doe en hier eindeloos kan/wil blijven. Hij grijpt in en herinnert mij

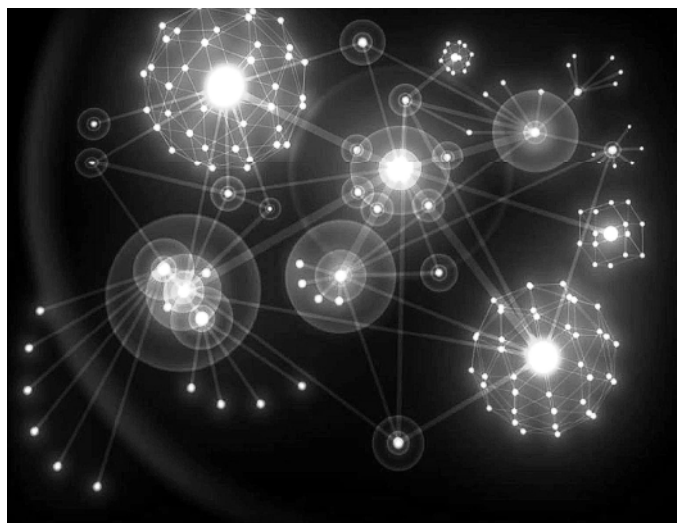
eraan dat ik vragen heb over religie. Ik breng mijn aandacht omhoog en probeer te voelen waar deze ruimte vandaan komt. Ik voel dat er een hoger wezen is dat deze ruimte vult/vormt.

Ik breng spontaan dank, eerbied en verering voor de hogere wezens, voor God.

Dan is het alsof de eindeloze ruimte nu randen krijgt die omkrullen. De ruimte wordt tot een personificatie van hogere wezens die met mij meebuigen voor God. Dit is zeer indrukwekkend en ontroerend. Er komt van boven Licht; een lichtende persoon vol liefde geeft de zegen.

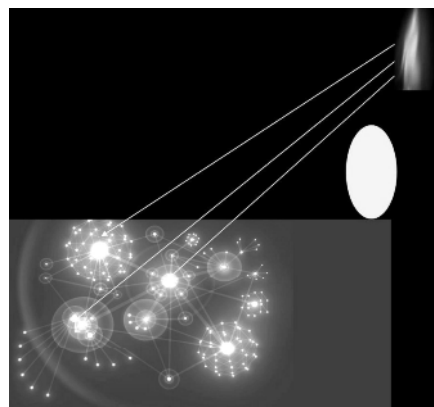
Kosmos

Dan zie ik onder de lichtende persoon werelden die in elkaar vervat zijn. Elke wereld bestaat uit een doorzichtige bol die een aantal andere bollen bevat. Deze op hun beurt bevatten weer bollen. Ik kon er lang naar kijken en de niveaus rustig tellen; maar omdat ik de tel wat kwijtraakte, heb ik dit een aantal malen gedaan; ik kwam op 8-10. De bollen zijn prachtig turquoise blauw en doorzichtig zodat je tot op het diepste niveau kunt zien. Het geheel is harmonisch en levend. Ik heb mij erover verbaasd hoe ik alles rustig kon waarnemen. Ik had het gevoel alles, tot in het kleinste detail, te kunnen zien. Achteraf heb ik geprobeerd dit te tekenen, maar dat is niet mogelijk: het zijn ruimtes in ruimtes. (Enigszins in de buurt komt de “artist impression” in *figuur 4*, gevonden op www.integralinstitute.org. Het genest zijn van de bollen is daar goed weergegeven. De rechte lijnen kunt u echter vergeten.)



Figuur 4

Totaal onverwacht verschijnt van boven de lichtende persoon een grote brandende “luciferkop” (zie *figuur 5*).



Figuur 5

Zij daalt met grote snelheid schuin naar beneden, met een soort “zoef”. Het vuur verdeelt zich tot in de onderste/binnenste wereld. Het verbaast en verontrust mij. De lichtende persoon blijft echter onbewogen en blijft verbonden met de werelden. Het beeld maakt mij (nog steeds) perplex.

Zowel ikzelf als de coach zijn nu aan het einde van ons latijn. Meer valt niet te bevatten. Wij beëindigen de sessie. Die blijkt 3,5 uur geduurd te hebben, een gebruikelijke tijd voor een LBL-sessie.

Commentaar op verloop sessie

De volgorde van de gebeurtenissen tijdens de sessie is ongeveer zoals beschreven door Newton. Met opklimmende levendigheid en met weinig persoonlijke details (die ik ook minder belangrijk vond).

De sessie was vooral gericht op beleving van de antwoorden op spirituele vragen. De vragen van de coach, met een juiste timing, zijn van groot belang. Zo kon de overgang van “toen-tijd” naar “nu-tijd” gemaakt worden.

Het zelf ervaren van deze LBL bevestigt en voegt toe aan wat anderen al hebben beschreven. De eerste helft van de sessie speelde zich af in de zielenwereld. De tweede helft, vanaf het uiten van eerbied, speelde zich op een hoger niveau af, die ik nu de geestelijke wereld noem. Voor mij markeert het uitdrukken van eerbied en verering de grens tussen zielen- en geestelijke wereld.

Reflectie

In hoeverre heb ik nu tijdens de sessie antwoord op mijn vragen gekregen? Mijn centrale vraag was: wat is de unieke waarde van religie, wanneer je haar vergelijkt met Humanisme, Esoterie (zoals in Theosofie en Antroposofie), New Age, Gnostiek, Dieptepsychologie, Mystiek en Occultisme? Ze zijn alle een verbijzondering van een meer algemene, meer verborgen realiteit. Deze realiteit kun je in een LBL-regressie beter ervaren. Die ervaring blijft echter een persoonlijke. Dit komt overeen met het hoofddoel van een LBL-regressie: persoonlijke antwoorden krijgen op levensvragen..

Echte antwoorden kenmerken zich door intensiteit en onverwachtheid. Ik zal er een aantal ervaringen uitlichten, met als kenmerken: verbazing, ontroering, geluksgevoel en eigen actie.

Verbazingwekkend waren het veranderen van toen-tijd in nu-tijd; de ruimte die gevormd/gevuld bleek te zijn met hogere wezens; de niet-aflatende werking vanuit de geestelijke wereld; de geneste bollen, verbonden met de lichtende figuur, en het vuur dat het gehele stelsel van bollen inzoeft.

Ontroerend was het met mijn mede uitdrukken van eerbied, lof en dank door de hogere wezens en de zegen die daarna werd gegeven.

Gelukkig maakten de dans in de ruimte en de ervaring van gouden licht.

Eigen actie was er bij het in het licht staan dat naar de aarde moest gaan door Keltische kruisen en het uitdrukken van eerbied, lof en dank, resulterend in de daarop volgende verbazingwekkende gebeurtenissen..

Tot op de dag van vandaag werkt deze LBL-regressie door. Het is niet doenlijk om alle connotaties op te schrijven die zich sindsdien hebben gevormd, maar de belangrijkste zijn in het kort als volgt.

Nesting

Wijzelf en alle werelden zijn onderdeel van God; dit is het meest werkelijke en meest persoonlijke (cf. het theïsme en het kosmologisch argument dat God en het universum geen wetenschappelijke maar alleen een persoonlijke verklaring kunnen hebben).

Werelden zijn in elkaar vervat; zij leven en worden gevormd door geestelijke wezens. Alles op aarde en alle ontwikkeling vinden hun oorsprong in hogere werelden. Vanuit die werelden wordt de aarde als het ware bestraald, met een onophoudelijke werking. Delen van onszelf functioneren in hogere werelden. De geestelijke werelden zijn hoger dan de zielenwerelden; een deel van onze ziel werkt als onderdeel van de aardse persoonlijkheid op aarde. Wij kopiëren daar (met vallen en opstaan) de hogere werelden (cf. Plato en Plotinus).

Eerbied, lof en dank

Zowel Leadbeater, Rudolf Steiner als Krishnamurti benadrukten het belang van eerbied.

Door lof en dank ontstaat het verder kennen van de geestelijke wereld en het zegenen van alle werelden (cf. een adagium van de mysteriescholen: “wie de geheimen van de schepping wil doorgronden verheffe zijn stem in de lofprijzing tot God”). De persoonlijke benadering van God en van de geestelijke wereld bevorderen het uitdrukken van lof en dank.

Lof- en dankzegging zijn een watermerk van religie. Zij vormen dan ook een essentieel onderdeel van de liturgie (cf. het Gloria, de Prefatie en het Sanctus van de Heilige Mis en de Lofprijzing en de Zegen in het Heilig Lof.).

Mysteriescholen en Christendom

In mysterietempels werd men ingewijd om kosmische energieën te kunnen hanteren ten bate van de mensheid. De impuls achter het Christendom verhoogde en verbijzonderde deze energieën.

Kennis en mystiek

Wij streven naar grotere gehelen op meerdere niveaus, met meer complexiteit (cf. Teilhard de Chardin). Vragen ontstaan door contact tussen niveaus. Vragen lossen op door afstemming en integratie van niveaus binnen een geheel. Dit leidt tot mystieke ervaring en het naderen tot God als het grootste geheel. Conform het Evangelie: “Heb God lief en uw naaste als uzelf”; “Zoekt eerst het koninkrijk Gods en al het andere zal u worden toegeworpen” en “Klopt en u zal worden opengedaan”.

Wat onopgehelderd bleef

Keltische kruisen — De Keltische kruisen tijdens de eerste sessie waren intrigerend. Zij stonden er heel duidelijk en wij moesten de energiebundels die door ons kwamen daar doorheen laten gaan. Ik heb er na de sessie weinig aandacht meer aan gegeven. Enkele maanden later bezocht ik het pelgrimbeeld van St. Patrick in de heuvels van Connemara. Hij kijkt daar uit over Ierland dat hij kerstende. Heel duidelijk is daar de werking voelbaar van een hogere energie die met het pelgrimsoord verbonden is. Plotseling viel mij op dat er in het landschap twaalf Keltische kruisen rondom het beeld staan (zie *figuur 6*, de kruisen zijn helaas niet zichtbaar). Een trefende gelijkenis!

In 1996 bezocht ik Lourdes. Tijdens meditatie bij de grot van Bernadette voelde ik eenzelfde energie als bij St. Patrick,



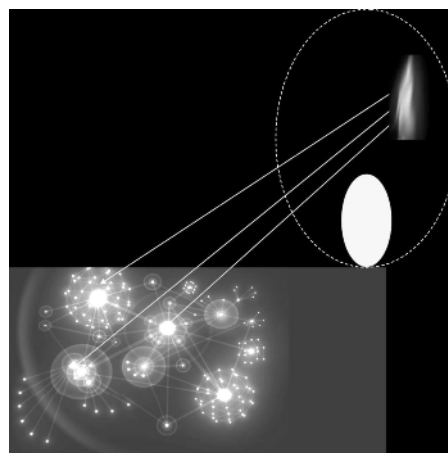
Figuur 6

maar dan zachtaardiger. Ik vroeg mij af of hier óók een verband met Keltische kruisen bestaat. Er vormde zich bij mij een beeld van een kruis. Toen ik terugwandelde zag ik in een winkel precies dat kruis liggen (zie *figuur 7*, het kleine kruisje boven het hart was in mijn meditatie niet aanwezig). De cirkel van het Keltisch kruis blijkt nu een hart te bevatten. Het impliceert het uitstorten van liefdeskracht over de aarde.



Figuur 7

Lucifer — Het beeld van de afdalende brandende lucifer doet natuurlijk denken aan de gevallen engel Lucifer. Echter, het is abstracter. Het houdt ook verband met ontwikkeling door de werking van Christus. Zoals in de uitspraak van Jezus: “Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen”. Christus en Lucifer hebben met elkaar te maken. Het beeld bleef mij verontrusten, hoewel de lichtende figuur onbewogen bleef. De ongerustheid verdwijnt, wanneer ik een cirkel trek rond zowel de lichtende figuur als de vlam (*figuur 8*). Zij zijn dan samen opgenomen in een groter geheel. Het geheel doet mij dan denken aan een inwijding van de lichtende figuur, waarvoor de schepping noodzakelijk is. Die schepping is onderdeel van de figuur en ondergaat mede de werking van de inwijding, als een transformatie. Mijn perplexiteit lijkt hier de huidige grens te markeren van mijn bewustzijn.



Figuur 8

Waarom komt deze LBL-techniek nu ter beschikking?

Ik hoop een indruk te hebben gegeven van de mogelijkheden van LBL-regressies. De techniek is organisch gegroeid en is stevig neergezet door Michael Newton. Vanzelfsprekend proberen zijn leerlingen ook varianten uit, ter verdere verbetering of aanpassing aan lokale omstandigheden.

De vraag rijst waarom deze techniek in de afgelopen tien jaar ter beschikking kwam. De blokkade van onze zielenherinnering is er steeds geweest om onze ontwikkeling nieuwe kansen te geven. Die blokkade lijkt nu gedeeltelijk opgeheven te worden. Newton speculeert dat dit gebeurt als compensatie voor de mindere mogelijkheden van de Kerken (cf. Jung: de therapeut wordt de nieuwe priester). Het kan ook komen door de toenemende gevoeligheid van mensen. Jaap Hiddinga schrijft onafhankelijk hoe een gids hem vertelt dat regressietechniek op aarde wordt gebracht om mensen meer bewust te maken.

Het is boeiend om na te gaan in hoeverre er met behulp van LBL-regressie verder esoterisch onderzoek gedaan kan worden. Sessies zijn in eerste instantie zingevend bedoeld. Er dient een algemeen belang gediend te zijn dat ondersteund wordt door de geestelijke wereld.

Hoe te komen tot een LBL-regressie

De wens tot een LBL-regressie dient van binnenuit te komen. Alleen nieuwsgierigheid werkt niet. Existentiële doelen moeten geformuleerd worden, zoals het ervaren van de zin van het eigen leven, of inzicht verwerven ten behoeve van de eigen ontwikkeling. Van groot belang is het vinden van een coach die persoonlijk aanspreekt. Dat werkt voor iedereen anders uit. Integriteit wordt gewaarborgd door de strenge voorwaarden die beroepsverenigingen stellen. Een mogelijke sessie dient men van tevoren goed door te spreken, aan de hand van een lijst van aandachtspunten en vragen.

Gert Jan van der Steen is wiskundige en informaticus. Hij werkt als taaltechnoloog en is oud-hoogleraar Uitwisselingstalen. Daarnaast is hij yogadocent en priester van de VK-kerkgemeente Zwolle. Hij ondersteunt momenteel de werkgroep van LBL-therapeuten in Nederland. Zijn emailadres is: gert@palstar.nl.

¹ Lezing gehouden voor het Kerkcongres van de Vrij-Katholieke Kerk in Nederland op 29 september 2006

Meer lezen en zoeken

De drie boeken van Newton over LBL regressie zijn:

- Michael Newton, "Journey of Souls", Llewellyn, 2002, ISBN 1-56718-485-5. Nederlandse vertaling: "Reis der zielen", 2e druk, Charish, Raalte, 2004, ISBN 90-808-9151-701.
- Michael Newton, "Destiny of Souls", Llewellyn, 2000, ISBN 1-56718-499-5. Nederlandse vertaling: "Bestemming der zielen", Charish, Raalte, ISBN 978-908-0891-524.
- Michael Newton, "Life between lives; hypnotherapy for spiritual regression", Llewellyn, 2004, ISBN 0-7387-0465-2. Geen Nederlandse vertaling.

Een ander boek over LBL regressies is:

- Dolores Cannon, "Voorbij de dood, hoe het leven verder gaat", Astarte, 2005, ISBN 9080736856.

Een overzicht van regressietherapie vindt men onder andere in:

- Jos Olgers, "Heelheid in wording", Zwerk, 2005, ISBN 90-7747-806 X.
- Winifred Blake Lucas, "Regression Therapy, a Handbook for Professionals: Past-Life Therapy", Deep Forest, 2000, ISBN 1-882530-00-4.

Nederlandse auteurs met uittredingservaringen die lijken op ervaringen tijdens LBL-regressies zijn Jaap Hiddinga en Jozef Rulof. Websites voor LBL regressie (met een overzicht van coaches/docenten) zijn: www.lifebetweenlives.nl (Nederlands) en www.spiritualregressions.org (Engels).

25-jarig jubileum van de VK-Kerkgemeente "Christus Pancreator" te Raalte op 28 oktober 2007. ¹

Op 31 oktober 1982 werd het kerkje in Raalte geconsacreerd door Mgr. Van Brakel, samen met Mgr. Wil de Rijk, de 'stichterbisschop' van deze kerkgemeente. Het pand was voorheen een synagoge en daarna tot 1982 in eigendom van de 'Vrij Evangelische Gemeente Raalte'. Een geestelijke plek dus, wat nog steeds voelbaar is.



Mgr. Wil verbouwde, samen met zijn echtgenote Nelly Zaat e.a., binnen een half jaar het pand tot het intieme tempeltje dat het geworden is.

Helaas is Mgr. Wil niet meer in ons "uiterlijke midden" om dit jubileum mee te kunnen vieren, maar we gedenken zijn woorden:

"We zijn niet alleen bezig met een materiële verbouwing, maar werken vooral ook aan een geestelijke Tempel".

Einde 1984 ondernam bisschop Wil nog eens een uitbouw aan het pand en werd het tot het gebouwtje dat het nu is.

In december 1983 werd pr. Johan Pameijer aangesteld tot eerstaanwezend priester (dat wat in de RKK 'Pastoor' heet) in Raalte, en dat bleef hij tot oktober 2006, toen pr. Frits Moers die functie aanvaardde.

De kerkgemeente Raalte, met haar regionale functie, groeide uit tot een warme en hechte gemeenschap, die ze tot op de dag van vandaag nog steeds is.

¹. Voor het dagprogramma zie: www.vkk.nl > kerkgemeente **Raalte**, of mail naar: raalte@vkk.nl.



Onderdeel van levende zorg:

Goedertierenheid of Chèsèd?

Paul van Rooijen

“(...) opdat wij vervuld met de glans van het eeuwige licht een vlekkeloze spiegel mogen worden van Uw macht en het beeld van Uw goedertierenheid.”

In onze H. Mis wordt goedertierenheid één keer genoemd, namelijk op deze wijze in het Confiteor. Op onze knietjes wensen wij onszelf toe een beeld te mogen worden van Gods goedertierenheid. En dat is mooi natuurlijk.

In de psalm van het H. Lof zingen allen: *“en prijst Hem, al gij volken! Want zijn goedertierenheid is geweldig over ons (...)”*.

Maar al lezend en schrijvend over het Jodendom kwam ik een intrigerende passage tegen: “Chèsèd wordt in de Nederlandse bijbelvertalingen meestal weergegeven met ‘goedertierenheid’, een vertaling die om verschillende redenen nogal ongelukkig is.”

O ja? Kijk aan.

De passage staat in het artikel ‘Chèsèd’ in de artikelenbundel ‘Geliefd is de mens’ (Aschkenasy c.s., p.104). Is het zo dat ‘goedertierenheid’ inderdaad terug te voeren is op het Hebreeuwse chèsèd?

De door mij genoemde citaten uit de liturgie zijn immers geen bijbelcitaten. Stel dat deze relatie er is: waarom zou dat dan een ongelukkige vertaling zijn? En nog wel vanwege verschillende redenen?

Een onvolkomen vertaling?

Wat zegt het Nederlands woordenboek over onze onvolkomen vertaling van ‘Chesed’ als ‘goedertierenheid’?

Goedertierenheid: welwillendheid, genade. Hiervan nader weergegeven voor ‘welwillend’: goed gezind, vriendelijk, tegemoetkomend en voor ‘genade’: onverdiende vergevingsgezindheid; gunst van God, ten gevolge waarvan men tot bekering (...) komt, ook: gunst van God, waardoor een mens bijzondere gaven of talenten verkrijgt; vergiffenis; willekeur.

Afgezien van misschien ‘willekeur’ toch allemaal fijn positieve zaken, zou ik zeggen.

In de oudere Nederlandse vertalingen van het Oude Testament komt ‘goedertierenheid’ zeer veel voor, bijvoorbeeld in de Statenbijbel (1635) als ook in de Vertaling van 1951 (NBG).

Het is belangrijk de vraag te stellen of er in het Hebreeuws dan ook steeds chèsèd staat.

Een steekproef: in het Oude Testament in psalm 136 wordt deze goedertierenheid 26 maal in de refreinzin gebruikt, terwijl de psalm de grootheid van God, de schepping en het geven en instandhouden van alle leven bezingt. Hier staat in het Hebreeuws inderdaad chèsèd. Aangezien voor slechts één vindplaats is gecontroleerd dat er in het Hebreeuws chèsèd staat (Ps.136), en niet voor allemaal blijft op dit moment formeel de vraag onbeantwoord of chèsèd meestal wordt weergegeven met ‘goedertierenheid’, zoals de geciteerde passage stelt.

Het napluizen van de bronvermeldingen in de artikelenbundel ‘Geliefd is de mens’ leerde mij dat de hierboven geciteerde passage over chèsèd, hoewel niet vermeld, moet dateren van voor ca. 1980.

Is er sinds de oudere vertalingen iets gewijzigd in de Nederlandse bijbelvertalingen?

Meer recente vertalingen wijzigen inderdaad: ‘genade’ (KBS/Gerhert/VanderZeyde 1972), ‘liefde’ (KBS/Willibrord 1995) of ‘trouw’ (NBV, 2004).

Een hermeneutische kloof?

Het Hebreeuws woordenboek geeft van chèsèd de volgende betekenissen: genade, daad van ware vriendelijkheid, naastenliefde of barmhartigheid, goedheid.

In deze betekenissen rijst een ruimer beeld op, niet alleen als algemeen gebruikt Hebreeuws woord, maar ook als een woord dat concrete handelingen insluit.

Wat is nu voor ons van belang? Waar schiet onze onvolkomen vertaling van chèsèd tekort? Misschien is het de moeite waard mijn oor te luisteren te leggen bij de argumenten van Joodse zijde voor het maken van deze opmerking. In de door mij geciteerde passage staat namelijk ook dat er verschillende redenen zijn waarom chèsèd niet goed weergegeven zou worden door ‘goedertierenheid’. Ligt het aan de vertaalslag ‘an sich’? Waarschijnlijk niet, dan zouden er niet meerdere redenen zijn.

Of is er iets anders aan de hand? Zou het eerder een soort hermeneutische kloof kunnen zijn? In de trant van de moderne schilder Wassily Kandinsky’s opmerking over de oude Grieken: “Wij kunnen (...) onmogelijk voelen als de oude Grieken of hun innerlijk leven hebben”? Al gaat dit citaat over de kloof in tijd die ons van de oude Grieken scheidt; is er iets in een Joodse context dat ons ontgaat door onze andere cultuur en leefwereld?

Yehuda Aschkenasy, rabbijn en emeritus professor aan de Katholieke Universiteit Amsterdam zowel als Brussel, stelt dat het Joods denken een scherpe tegenstelling kent met het Griekse denken, dat in de westerse wereld ingang heeft gevonden en dat wij met ‘wetenschappelijk’ hebben vereenzelvigd (Aschkenasy c.s, p.9-10). Bijvoorbeeld door de invloed van Zeno van Elea (ca. 470 v. Chr.; filosoof) die het voelen, het ‘pathos’, (hartstocht, bezieling) strikt wenste te scheiden van het kennen. Zeno had daar natuurlijk de goede reden voor dat als wij onze waarneming laten inkleuren door onze gevoelens, door wat we willen zien, de ware aard van de dingen voor ons verborgen blijft. Het kenproces dient zo zuiver mogelijk te zijn en te blijven, opdat het kenobject zich in zijn objectieve ware gedaante kan tonen.

Aschkenasy vervolgt door te stellen dat het Joods denken een andere mogelijkheid laat zien. In dit denken is geen sprake van een kennend subject tegenover een veelheid van te kennen objecten. Hier gaat het maar om één ding en dat is Gods plan zoals geopenbaard in de Tora, de vijf boeken van Mozes. Dat plan behelst een opdracht voor de mens, en de mens wil die opdracht kennen. 'Kennen' in de zin van er geheel in doordringen en zichzelf er geheel van doordringen. De vraag die de Joodse weetgierigheid beheerst, is niet de vraag naar het 'zijn' of het 'wezen' van de dingen, maar naar de bedoeling ervan, met het oog op de opdracht aan de mens. Aschkenasy concludeert, dat niet zozeer sprake is van een menselijke theologie, maar veel eerder van een goddelijke antropologie. Men wil weten hoe God over de mens denkt, en dan vooral: wat Hij van hem wil (Aschkenasy c.s, p.9-10).

Ongeveer 'verbondenheid' en 'trouw'?

Terug naar de artikelenbundel 'Geliefd is de mens'. Chèsèd betekent ongeveer 'verbondenheid' of 'trouw', zo lees ik. En dat woord 'ongeveer' vergroot voor mij de intrige, want 'ongeveer'?!
Maar ik lees verder....

Chèsèd is één van de waarden die Gods houding tegenover de wereld aanduidt. Elders in het Oude Testament gaat men nog een stapje verder: Gods houding is betrokkenheid, betrokken bij alles wat mensen doen en laten. Vooral in de profetische geschriften is de 'grondtoon' het inzicht dat niets God onverschillig laat. Abraham Joshua Heschel, één van de belangrijkste Joodse theologen van de vorige eeuw, duidt deze fundamentele betrokkenheid aan met 'pathos' (hartstocht, bezieling). Hij schrijft hier ondermeer over in 'The Prophets' en wordt aldus in vertaling geciteerd: "Pathos duidt niet op een abstract begrip goedheid, maar op een levende zorg. Het is niet een statisch voorbeeld, maar een indringende uitdaging, een dynamische relatie tussen God en mens. Niet zozeer een gevoel of een passieve bewogenheid, maar een manier van handelen, een houding, die is samengesteld uit verschillende geestelijke elementen. Het is niet een schouwend bezien van de wereld, maar een hartstochtelijke oproep." (Aschkenasy c.s, p.105 - Heschel, p.289)

Hier is een God die liefheeft en op persoonlijke wijze reageert op gebeurtenissen: met liefde, teleurstelling, erbarmen en verontwaardiging. Niet een onbewogen en afstandelijk onderdeel, maar binnen de sfeer van, samen met, het menselijk lijden en verdriet.

Dus niet een abstracte goedheid, maar een levende zorg.

Juist de profeten zijn hier superhelder over, van het besef van die levende zorg waren zij diep doordrongen. De profeten "waren het die het volk ongenadig om de oren sloegen, wanneer het de weg van de Tora verliet en onrecht hoogtij vierde. Zij waren het ook die het volk troostten en aanmoedigden, wanneer het de moed dreigde te verliezen, omdat de taak zo bovenmenselijk zwaar was." (Aschkenasy, c.s., p.72)

Het onheil waar de profeten doorgaans voor waarschuwen, als ze er voor waarschuwen, is niet zozeer een toekomstvoorspelling, maar iets wat bewaarheid zal worden, tenzij men tot inkeer komt. Er wordt gesproken, opdat het niet uit zal komen. (Aschkenasy, c.s., p.73) Profetie is geen toekomstvoorspelling, de woorden zijn conditioneel. De toekomst is niet een onafwendbaar noodlot, maar hangt af van ons antwoord. "U staat voor de keuze tussen leven en dood, (...) Kies voor het leven,

voor uw eigen toekomst en die van uw nakomelingen (...)" (Deut. 30:19).

Kenmerkend voor profeten is hun dervoudige trouw: aan God, aan de opdracht en aan het volk. (Aschkenasy, c.s. p.75) Het volk wordt Gods wil voorgehouden, tegenover God is de profeet middelaar voor het volk. Als het om het volk gaat, zeggen de profeten niet: 'Uw wil geschiede', maar 'Uw wil verandere'.

En dat 'Uw wil verandere' is mogelijk omdat er sprake is van een levende zorg. Chèsèd als onderdeel van levende zorg. Eén van de onderdelen van die levende zorg wordt gevormd door chèsèd. Wil het begrip chèsèd wat verder uit de verf komen, dan zijn twee elementen van belang, meldt men mij. Chèsèd is namelijk een bijbels grondwoord en dus een relatiewoord. Een woord dat een relatie tussen God en mens aangeeft. (Aschkenasy, c.s, p.107)

Dan komt één van de redenen om de hoek kijken waarom 'goedertierenheid' een onjuiste vertaling is. Een relatie werkt namelijk uitsluitend als sprake is van wederkerigheid, zoals de liefde voor de één slechts dan een werkelijke liefdesrelatie kan worden als de ander antwoordt. Op precies deze wijze vereist de volle werking van Gods chèsèd het antwoord door de chèsèd van de mens met God: "om Zijn bewogenheid, Zijn verbondenheid en trouw, met de wereld tot een levende relatie te laten worden heeft God het antwoord van de mens nodig."

Een tweede element is dat chèsèd als relatiewoord niet alleen betrekking heeft op de relatie tussen God en mens, maar tegelijkertijd ook model staat, een voorbeeld is, voor de relatie tussen mens en mens. De relatie God-mens en de relatie mens-mens zijn geen gescheiden werelden (Aschkenasy, c.s, p.106-107), eigenlijk nog sterker dan 'voorbeeld', namelijk als 'uitdaging'. Want chèsèd is niet alleen een innerlijke bewogenheid, een prettig gevoel van binnen, maar krijgt concreet gestalte in onze chèsèd met onze medemensen. Zelfs in zo extreme mate dat alleen uit onze houding tegenover de ander Gods houding tegenover ons zichtbaar wordt. Want onze houding tegenover God kan alleen maar handen en voeten krijgen in onze houding tegenover onze medemensen. Hiertussen bestaat geen enkele speelruimte: God heeft geen andere handen dan de onze (naar Dorothee Sölle).

"Jullie zijn mijn getuigen, luidt het woord van de Heer, en ik ben God" (Jes. 43,12).

Daarvan zegt Rabbi Sjamon ben Jochai: dat wil zeggen, als jullie mijn getuigen zijn – als jullie mijn trouw, mijn gerechtigheid, mijn erbarmen, mijn chèsèd door jullie houding in deze wereld zichtbaar maken – dan ben ik God. En als jullie mijn getuigen niet zijn, dan ben ik – als je zoiets zou kunnen zeggen – niet God (...).

Daden van verbondenheid.

Chèsèd wordt in de Joodse traditie van bijvoorbeeld Tenach, Talmoed en rabbijnse geschriften nader geconcretiseerd in het woord chasadiem, een meervoudsvorm van chèsèd. Chasadiem zijn 'daden van verbondenheid', daden die de dynamiek van chèsèd weerspiegelen. (Aschkenasy, c.s, p.106-107)

Rabbi Chama (...) zei: "Wat betekenen de woorden: "Jullie zult achter de Heer jullie God aangaan" (Deut 13,5)? Dat kan toch helemaal niet! Immers "de Heer jullie God is een vete-rend vuur" (Deut 9,3)! Hoe kunnen we dan achter Hem aangaan? Maar de betekenis van de woorden is: volg de Heilige-gezegend-zij-Hij na in Zijn houding en gedragingen tegenover de wereld."

Het kleden van de naakten (Gen. 3,21); het bezoeken van de zieken (Gen. 18,1); het troosten van de treurenden (Gen 25, 11) en het begraven van de doden (Deut. 34,6). Rabbi Simlai concludeerde: “de Tora, de vijf boeken van Mozes, begint dus met chasadiem (het kleden van de naakten) en eindigt met chasadiem (het begraven van de doden).”

Chasadiem vallen uiteen in twee groepen: die chasadiem waarbij we om de ander te helpen concreet iets moeten en kunnen doen, en die waarbij dat niet het geval is. (Aschkenasy, c.s, p.107-108) Het te eten geven van hongerigen is een concrete actie, evenals het onderdak bieden aan een dakloze, het opkomen voor de wees en het kleden van de naakte. Echter, het bezoeken van zieken en het troosten van treurenden is geen concrete actie. De werking van de laatste vorm van chèsèd is niet direct zichtbaar, toch wordt aan deze vorm van chasadiem grote waarde gehecht.

Ziekte of rouw isoleren iemand van zijn omgeving. In het traditionele gebed voor de zieke wordt gevraagd om genezing van de zieke, temidden van andere zieken in de gemeenschap. En in de traditionele troostformule staat: „God trooste je temidden van de treurenden“. Hier wordt de band van de zieke en treurende met de gemeenschap benadrukt.

Het is namelijk aan de omgeving om de zieke en de rouwende te laten voelen dat zij – met hun ziekte, met hun verdriet – in de gemeenschap staan, dat zij niet alleen zijn. En dat is geen onmiddellijk doekje voor het bloeden, maar vormt de basis voor latere, volledige en bewuste terugkeer in de gemeenschap. Als er aan deze chasadiem iets concreets is, dan is het het vasthouden van de ander.

Want chèsèd is een relatie, geen identificatie. Niemand weet precies wat de ander pijn doet. Dat kun je niet delen, maar je kunt je er wel iets van aantrekken. Chèsèd is dat je weet dat een ander pijn heeft en dat het je pijn doet dat een ander pijn heeft.

Een overtreffende trap?

Rabbi Mosje Leib van Sassov vertelde zijn leerlingen: Ik leerde hoe we onze naaste werkelijk moeten liefhebben uit een gesprek tussen twee dorpelingen dat ik toevallig hoorde.

De eerste zei: Vertel me, vriend Ivan, heb je me lief? De tweede: Ik heb je heel erg lief.

De eerste: Weet je dan, mijn vriend, wat me pijn doet? De tweede: Maar hoe kan ik nou weten wat je pijn doet?

De eerste: Als je niet weet wat me pijn doet, hoe kun je dan zeggen dat je me echt liefhebt?

Begrijp goed, mijn zonen, vervolgde de Rabbi van Sassov: liefhebben, werkelijk liefhebben, is weten wat de ander pijn doet. (L.I. Newman in: Aschkenasy, c.s, p.109)

Pas dat is werkelijk naastenliefde, omdat het werkelijk liefhebben is.

Waar chèsèd maakt dat je je iets aantrekt van het gegeven dat de ander pijn heeft, wordt liefhebben weten wat de ander pijn doet. Op dat moment is de pijn van de ander mijn pijn, omdat ik weet, 'ken', wat de ander pijn doet.

Yehuda Aschkenasy vertelt, zo schreef ik al eerder, over 'kennen' dat het betekent: zich geheel met het gekende vereenzelvigen, er zover mogelijk in doordringen. En niet alleen met het denken maar met alles wat men in een relatie kan binnenbrengen: 'heel het hart, heel het verstand en met al wat je vermag'. Vereenzelvigen is verregaande identificatie, jezelf met iets of iemand anders één maken; de eerdere afstand is verdwe-

nen. Of zoals Aschkenasy het verwoordt: verschil tussen kennen en liefhebben is er eigenlijk niet. (Aschkenasy, c.s, p.9)

En wat kan ik dan denken van een andere tekst die meteen associatief naar boven floept: “Gij zult de Heer uw God liefhebben met geheel uw hart, geheel uw ziel, geheel uw verstand en geheel uw kracht.” Ook werkelijk liefhebben, met alles wat je hebt. Dit citaat, gesproken door Jezus, in Markus 12:28-31, wordt voorafgegaan door de regel: “Hoor Israël! De Heer onze God, de Heer is één!”

‘Hoor Israël, Adonai is onze God, Adonai is Eèn’ (Deut 6:4). Dit is het Sj'ma, of ook Sjemah Jisraël, de meest essentiële Joodse geloofsbelijdenis. Jezus begint als eerste met deze woorden in antwoord op de vraag: “Wat is het allereerste gebod?” Hij citeert vervolgens Deuteronomium 6:5, zoals hierboven, om verder te gaan met Leviticus 19:18: “Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf”. En hij stelt deze aan elkaar gelijk.

Het allereerste gebod.

“Gij zult de Heer uw God liefhebben met geheel uw hart, geheel uw ziel, geheel uw verstand en geheel uw kracht. (...) Het tweede, hieraan gelijk, is dit: “Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Er is geen ander gebod groter dan deze twee.”

Dus we hebben hier, als allerhoogste gebod, eigenlijk een tweeledige uitspraak. En bovendien zijn niet alleen de twee bestanddelen gelijkwaardig, maar ook nog eens aan elkaar gelijk. Want precies zo worden ze benoemd: aan elkaar gelijk.

Al zijn de genoemde relaties, het liefhebben van God en het liefhebben van de naaste, zo op het eerste gezicht naar vorm verschillend, maar naar essentie en betekenis zijn ze dit niet. Anders waren deze twee zinnen niet aan elkaar gelijk en van gelijke, allerhoogste, waarde, voortvloeiend uit het Sj'ma.

Als ik er niet ben voor mezelf, wie ben ik dan? En als ik er alleen ben voor mezelf, wie ben ik dan?”, zo vraagt Hillel, een van de grote Joodse leraren rond het begin van onze jaartelling, zich af.

Verkeerde handelingen tegenover de medemens, immers óók geschapen door God, zijn daardoor fouten of vergissingen tegenover God. Zelfs in die mate dat verkeerde handelingen tegenover de medemens afbreuk doen aan de volle doorwerking van Gods betrokkenheid, het pathos, met de wereld.

Hierover zegt Heschel: “De mens is niet alleen een beeld van God, hij is een eeuwigdurende zorg van God. Het begrip ‘pathos’ (hartstocht, bezieling) voegt een nieuwe dimensie toe aan het menselijk bestaan. Wat de mens ook doet, beïnvloedt niet alleen zijn eigen leven, maar ook het leven van God waar het het naar de mensen toegerichte deel van God betreft. Dit belang verheft de mens tot ver voorbij het niveau van ‘geschapene’. De mens is de wederhelft, deelnemer en meewerkende kracht in het leven van God.” (Heschel, p.292)

Een menselijk antwoord op levende zorg

Daarom is de uitspraak van Jezus terecht, door hemzelf geklassificeerd als het allerhoogste gebod. Niet alleen het spiege-len van chèsèd is nodig, maar ook de trouw en de gerechtigheid en het erbarmen zichtbaar maken in onze houding om de relatie volledig wederkerig te doen zijn. Jezus citeert hiervoor uit de Tora, vaak onjuist vertaald als 'wet', waar 'aanwijzing ten leven' de lading beter dekt. Willen wij ten volle leven, ten volle mens zijn, dan kunnen we niet anders dan liefhebben. God liefhebben, onszelf liefhebben en de ander liefhebben.

Iedereen liefhebben, zonder onderscheid.

In Matteüs geeft Jezus in andere bewoordingen eenzelfde inhoud weer: “Gaaf zul je zijn, zoals je hemelse Vader gaaf is.” (Matt. 5:48) Dit is de afsluitende regel aan zijn radicale ethiek die in vers 17 begint. De opmaat naar deze ethiek wordt gevormd door: “Jullie zijn het licht der wereld (...) Laat je licht schijnen voor de mensen, dat ze je goede werken zien en (daarom) je Vader in de hemel loven”. (Matt. 5:15-16)

Namelijk: als wij gaaf zijn en volledig en in alle opzichten, situaties en in al onze handelingen onze liefde tonen, tot God en onze medemens, dan wordt daarin Gods eigen gave liefde zichtbaar en afleesbaar. Als wij door onze trouw, onze gerechtigheid, ons erbarmen, onze chèsèd, en zo door deze getuigenis, God's houding in deze wereld zichtbaar maken – dan is God ten volle God. Dan heeft Zijn pathos de volle werking. Dan zijn wij net zo ongedeeld en gaaf als God Zijn volmaaktheid wil tonen. Dan zijn onze chasadiem aanleiding God te loven, wij weerspiegelen Zijn hartstocht, Zijn bezieling door het beeld ervan te zijn.

Tot dat antwoord wordt de mens uitgenodigd. Een betere keuze is er niet, een andere keuze doet afbreuk aan ten volle mens zijn.

En 'niet anders kunnen' heeft wel iets van 'moeten', toch?

Over het zo, in bijbelse context, verguisde 'moeten' leert mijn woordenboek mij: 1: gedwongen zijn; 2: noodzakelijk zijn, behoren; 3: verlangen, willen.

Waarbij ik graag opmerk dat 'gedwongen zijn' heel iets anders is dan 'gedwongen worden'. In het eerste geval 'kan ik niet anders' >1, 'hoort het niet anders' >2 en 'wil ik niet anders' >3; in het tweede ben ik het lijdend voorwerp.

Maar voor een volwaardig leven is er geen andere keuze, uit eigen vrije wil, dan kiezen lief te hebben. Als dat, met het hierboven beschrevene, in deze context, 'moeten' is, dan is mijn antwoord: “Ja, graag!”

Paul(a) van Rooijen (1963) is altaarmedewerkster en, sinds kort, voorzitter van de Rotterdamse Kerkgemeente St. Franciscus. Oorspronkelijk opgeleid als elektronicus, volgt zij momenteel de VKK-opleiding voor altaarmedewerkers en de opleiding Zingeving & Spiritualiteit aan de Hogeschool voor Geesteswetenschappen in Utrecht. Zij blijft mateloos gefascineerd door de grondslagen van dit universum.

Gebruikte literatuur:

1 - Artikelenbundel: 'Geliefd is de mens', Y. Aschkenasy, c.s., Hilversum 1982.

De gebruikte artikelen: 'Geliefd is de mens', Y. Aschkenasy en W.A.C. Whitlau, p.7-24;

'De profeten', D.J. van Uden, p.72-77;

'Chèsèd', D.J. van Uden, p.104-115.

2 – 'The Prophets', A.J. Heschel, New York 1962 (2001), p. 289 en p.292.

Oorspronkelijke citaten van Abraham Joshua Heschel

'The Prophets', p.289

'Pathos denotes, not an idea of goodness, but a living care; not an immutable example, but an outgoing challenge, a dynamic relation between God and man; not mere feeling or passive affection, but an act or attitude composed of various spiritual elements; no mere contemplative survey of the world, but a passionate summons.'

Ibid. p.292

'Man is not only an image of God; he is a perpetual concern of God. The idea of pathos adds a new dimension to human existence. Whatever man does affects not only his own life, but also the life of God insofar as it is directed to man. The import of man raises him beyond the level of mere creature. He is a consort, a partner, a factor in the life of God.'

* * *



Ladder naar de hemel. Kunstwerk in Beeldentuin Gees

Het fenomeen "Reli-thrillers"

Door reli-thrillers te lezen gaan lezers zich verder oriënteren

Lambèrt de Kwant

Hoewel kerken op hun retour lijken te zijn en ook het kerkbezoek binnen de VKK zijn wisselende op- en neergang kent, vliegen de zogenaamde reli-thrillers als broodjes over de toonbank. Zoals ik al eerder schreef is de Da Vinci Code, op de Bijbel na, het best verkochte boek. Ook de matige verfilming is een kassucces. In dit artikel worden enkele van die zogenaamde reli-thrillers kritisch tegen het licht gehouden. Er zitten overigens ook juweeltjes bij, die een schat aan esoterische en geschiedkundige informatie bieden.

De kerken mogen dan exit lijken, in Nederland blijkt nog altijd zo'n tachtig procent van de bevolking te geloven in iets wat de materiële wereld overstijgt. In *Trouw* stelde Ger Groot onlangs vast, dat gelovigen in de traditionele, kerkelijke vormen, beelden en leerstellingen hun geestelijke behoeften niet meer kwijt kunnen, maar dat hun 'vroomheid' zich uit in een brede moerasdelta van soloreligiositeit, new age-bewegingen en wereldmystiek uit Oost en West. "Bijna onzichtbaar, want zelden opgebiecht beweegt zich daaronder een diepe stroom van bijgeloof en magische praktijken. In alle lagen van de bevolking laten mensen zich de hand lezen, kaarten leggen en voorspellingen doen via de glazen bol."

Nu valt dat, volgens mij, met die glazen bol wel mee, want die heeft plaatsgemaakt voor de tarot en de I tjing. Er is zelfs een jongeriaanse benadering van de tarot. Ger Groot stelt verder vast dat zo is uitgekomen wat filosofen en sociale wetenschappers al lang voorspelden: de godsdienst is volgens hem steeds verder gesecculariseerd geraakt. "Maar op een andere manier dan zij verwachtten. Religieuze overtuigingen hebben niet plaatsgemaakt voor wetenschappelijke inzichten, godsvroomheid is niet vervangen door een zwelgen in aards genot. Nee, het religieuze is letterlijk het aardse, alledaagse leven binnengesiepeld. Het is overal en nergens, nauwelijks zichtbaar en op een bepaalde manier toch het gesprek van de dag."

Verwisselbare personen

In zijn artikel "Bijbels tegen de kerk" stelt hij verder vast dat dit nergens duidelijker in het oog springt dan in de boekhandel. Romans over religieuze thema's halen oplagen die in de hele geschiedenis van de boekdrukkunst nog niet zijn voorgekomen. Het genre reli-thriller is uitgegroeid tot de economische motor van een hele bedrijfstak. Wie nu een gemiddelde boekhandel binnenloopt, wordt stevast onthaald op een tafel vol romans met titels als *Het Sindone complot*, *Het geheime avondmaal*, *Het Magdalena Mysterie*. In het artikel wijst hij op het enorme succes van de *Da Vinci Code*, dat ertoe leidt dat collega-auteurs een graantje willen meepikken. Sinds Bronws' boek is er een onstuitbare stroom boeken verschenen met gelijkkluidende titels, onderling verwisselbare personages en steeds weer dezelfde soort plot. En die plot komt er doorgaans op neer dat de religieuze traditie van het Westen in feite

neerkomt op geschiedvervalsing. De oorsprong en betekenis van het christendom was anders dan de orthodoxie weergeeft en is ondergronds door geheime genootschappen zorgvuldig bewaard. Alle vervolgingen waarmee de Kerk haar eigen belangen en waarheid heeft trachten door te drukken, hebben deze kennis niet teniet kunnen doen. In een wilde zoektocht weten vasthoudende onderzoekers [bijna altijd (kunst)historici, soms journalisten, een enkele keer een politiemann] deze waarheid te achterhalen. En zo wordt ook de lezer deelgenoot van de ware geschiedenis en strekking van het geloof.

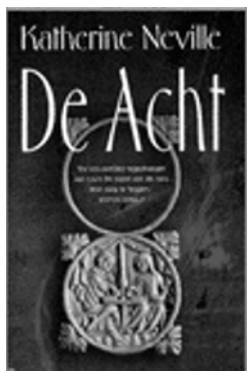
Dat is het stramien van de *Da Vinci Code* en de navolgers daarvan, zoals het dat ook al was van James Redfields *De Celestijnse belofte* die de wereld een decennium geleden in haar ban hield. Ook daarin ging het over een oorspronkelijke wijsheid het Manuscript, dat eeuwenoud is en dus nog onbezoeeld door de zonden van de westerse (kerk)geschiedenis.

De analyse van Ger Groot onderschrijf ik. Veel auteurs van die reli-thrillers halen alles uit de kast om de "schurkenstreken" van de Kerk aan de kaak te stellen. Het schrijft makkelijk, en lezers zijn er kennelijk tuk op. Wat is er toch aan de hand? Waarom lezen mensen met rooie oortjes de boeken van onder andere Dan Brown en nemen dit vaak voor zoete koek aan? En waarom is de Kerk in zijn boeken en die van zijn collega's vaak de boosdoener? Alsof de kerkvaders en kerkleiders de bad guys zijn en de held(en) de good guys. Dan Brown was trouwens niet de eerste die zaken in de Rooms-Katholieke Kerk aan de kaak stelde die het daglicht niet konden verdagen. In 1979 verscheen al het fascinerende boek "Het dossier Tetramachus" van Philippe van Rijndt, waarin een pater, werkzaam in het Vaticaan, een uiterst geheim dossier over de rol van het Vaticaan in de Tweede Wereldoorlog steelt en dat aan een uitgever geeft, met alle gevolgen van dien. Dat hebben we wel een beetje gehad, maar nu zijn het reli-thrillers waarin je als lezer pagina's lang informatie krijgt opgedist, die je normaliter in boeken over esoterie en mystiek terugvindt.

Toch een kanttekening bij de analyse van Groot. Bij alle terechte kritiek op deze boeken zou je ook kunnen vaststellen dat mensen door deze te lezen in ieder geval geïnteresseerd raken in spiritualiteit en esoterie. De belangstelling voor boeken over mystiek is groot, maar de oplagen (de bestsellers uitgezonderd) blijven naar verhouding gering. Door de zogenaamde reli-thrillers te lezen zijn er nogal wat lezers die zich verder gaan oriënteren. En er dan achter komen dat die reli-thrillers veel onzin en onjuistheden bevatten. De belangstelling voor spiritualiteit, religie en esoterie is echter gewekt en niet zelden zijn die boeken een opmaat voor een verdere zoektocht in het spirituele landschap. Behalve romans die klinkklare onzin bevatten, verschijnen er boeken die inhoudelijk in grote lijnen kloppen en waarvoor veel research is verricht.

Katherine Neville

Zo ook de boeken van Katherine Neville. Als auteur debuteerde ze met de internationale bestseller *The Eight*, waarvan niet eerder een Nederlandse vertaling verscheen. Haar dit jaar verschenen "*De Magische cirkel*" is het vervolg. Haar eerste roman, *De Acht* is een ideeënroman in de vorm van een spannende thriller: intelligent, toegankelijk en vol fascinerende details over geschiedenis, spiritualiteit, filosofie en geheime kennis.



De Acht gaat over een schaakspel dat de geschiedenis in zal gaan als het Montglane-spel. Het spel bevat een formule en wie hem ontcijfert, kan beschikken over grenzeloze macht. Vele mensen raakten bezeten door het idee van deze formule en zijn er naar op zoek gegaan.

In het boek worden afwisselend twee verhalen verteld. Het eerste speelt zich af in Frankrijk, ten tijde van de Franse revolutie. Het spel ligt begraven bij een abdij en om te voorkomen dat het in verkeerde handen valt, moet het uit de abdij gesmokkeld worden. Het tweede verhaal begint in de winter van 1972 in New York. Sinds de Franse Revolutie wordt het spel vermist. Catherine Velis wordt als een pion in een schaakspel op pad gestuurd om zoveel mogelijk stukken van het spel weer bij elkaar te brengen. De stukken zijn inmiddels in verschillende werelddelen terecht gekomen. Maar haar "opdrachtgevers" zijn niet de enigen die het spel in handen willen krijgen, en de tegenpartij heeft ook een aantal stukken in bezit.

Genoeg stof voor een aantal spannende uren leesplezier. Getallen, (wiskundige) formules en schaken spelen een grote rol in het boek. Het zijn passages die dit boek zo boeiend maken, maar ook door de reis door de geschiedenis ga je tal van verbanden zien.

In haar tweede roman, *de Magische Cirkel*, reist Neville opnieuw door de tijd – en de wereld – om een verbazingwekkend verhaal te vertellen over de pogingen van de mensheid om de machten van hemel en aarde te temmen. Idaho, 1989: Ariel Behn, een expert op het gebied van nucleair afval, is kapot van de moord op haar neef. Daardoor erft Ariel wel de familieschat: een sinistere verzameling manuscripten die haar betreft bij een oeroud mysterie. Jerusalem, 32 A.D.: in de laatste week van het leven van Christus probeert de Romeinse keizer Tiberius een eeuwenoud raadsel op te lossen. Wie de aanwijzingen verzamelt en juist interpreteert, verwerft macht over de hele wereld. Zo begint een fascinerende reis, vanaf de opkomst van het Romeinse Rijk tot aan de val van de Berlijnse Muur. Ook voor dit boek moet zij veel research hebben verricht en blijkt zij over veel kennis op historisch en esoterisch gebied te beschikken. Ook hier weer een complex gegeven, met veel wetenschappelijke uitleg en een verhaal dat regelmatig schakelt tussen heden en de Romeinse tijd. Het boek begint ieder hoofdstuk met enkele treffende citaten uit heden en verleden. De *Magische Siersel* (bijna 600 blz.) heb ik in de vakantie in enkele dagen gelezen en ik vind het een fascinerend boek dat ik echt kan aanraden.

Het Magdalena Mysterie

Wat minder geloofwaardig lijkt is dit boek van Kathleen



McGowan die haar visies, ontdekkingen en conclusies, gevolg van vele jaren onderzoek, in maar liefst drie delen kwijt wil. De inhoud: een dodelijke politieke strijd die eindigt in twee executies. Een driehoeksverhouding die de loop van de geschiedenis zal veranderen. Een religieuze revolutie die de wereld op zijn kop zet. Een verhaal dat al tweeduizend jaar wordt doodgezwegen.

Tweeduizend jaar lang heeft een groot geheim verborgen gelegen in de rotsachtige wildernis van de

Franse Pyreneeën: een verzameling perkamentrollen die in de eerste eeuw door Maria Magdalena werden beschreven. De verbijsterende inhoud ervan stelt de gebeurtenissen en figuren uit het Nieuwe Testament in een compleet nieuw daglicht.

Maar "bovennatuurlijke krachten" beschermen de geheime bergplaats en alleen een voor deze taak uitverkoren persoon kan het geheim ontrafelen, iemand op wie al eeuwenlang wordt gewacht. Maureen Paschal, een jonge Amerikaanse journaliste, had alleen nooit gedacht dat zij die persoon zou zijn.

Het Magdalena Mysterie is een boeiende thriller die, evenals in de boeken van Katherine Neville, de levens van veel van de meest illustere personen in de geschiedenis met elkaar verbindt. Van kunstenaars als Sandro Botticelli en Jean Cocteau, tot Europa's heersers als de Medici's en de Borgia's. Van religieuze iconen als Franciscus van Assisi en Jeanne d'Arc, tot grote wetenschappers als Leonardo da Vinci en Isaac Newton. En van legendarische helden als koning Arthur en zijn ridders van de ronde tafel, tot Jezus Christus, Maria Magdalena en Johannes de Doper.

Kathleen McGowan begon op jonge leeftijd met schrijven en was voor haar twintigste al journaliste. De schrijfster zelf zegt, dat ze 'tig' jaren onderzoek heeft gedaan en zo in contact is gekomen met geheime genootschappen in Frankrijk.

Haar werkelijke belevenissen beschrijft ze in fictieve romanvorm. Dit deel draait om de drie perkamenten die het verhaal weergeven uit het gezichtspunt van Maria Magdalena. Het is natuurlijk nog maar de vraag of zij werkelijk in contact is geweest met ondergrondse tradities. Ook claimt ze zelf afstamming te zijn van Maria Magdalena. Haar voorouders waren betrokken bij geheime genootschappen en ze kwam tot de ontdekking dat ze afstamde van een belangrijk Frans geslacht. Tja, ... van Johannes de Doper komt in het boek een ander beeld naar voren dan we gewend zijn; als iemand die niet bereid was tot compromissen en onbuigzaam in zijn verzet tegen hervormingen. De schrijfster zegt zich er ook bewust van te zijn dat de idee dat Johannes als Maria's eerste echtgenoot door velen als schokkend moet worden ervaren. Zelf heeft ze er letterlijk jaren voor nodig gehad die onthulling als zodanig te verwerken dat ze bereid was erover te schrijven. De erfenis van Johannes, in de figuur van zijn zoon bij Maria Magdalena, zal, zo zegt ze, in haar volgende boek uitvoerig aan bod komen. Het blijft natuurlijk fictie, maar McGowan zet het in haar nawoord toch als waarheid neer.

Getuigenverklaringen

Verder zegt ze, dat er elementen in haar verhaal zijn waarvoor ze bij geen van de ‘geaccepteerde’ academische bronnen een bevestiging heeft kunnen vinden. Ze bestaan slechts als mondelinge overlevering en worden bewaard in een hermetisch afgesloten omgeving, waarvan de bewakers door de eeuwen heen niet zelden het slachtoffer zijn geworden van gevolgen. Bij het schrijven van haar boek zegt zij haar theorie onderbouwd te hebben met tweeduizend jaar indirect bewijsmateriaal. Hoewel ze dus geen keiharde bewijzen op tafel kan leggen, zegt ze te beschikken over een groot aantal interessante getuigenverklaringen en een ‘verbijsterende’ verzameling ondersteunend bewijsmateriaal, waarvan een belangrijk deel het werk is van de grote meesters van de renaissance en de barok. Verder zegt ze, dat ze om veiligheidsredenen terughoudend moet zijn over de voornaamste bron van de nieuwe informatie die in haar nieuwe boek wordt gepresenteerd. Wel wil ze gezegd hebben dat de inhoud van het evangelie volgens Maria Magdalena, zoals zij het hier interpreteert, afkomstig is van nog niet eerder onthuld bewijsmateriaal. Ze heeft dan ook de dichtertelijke vrijheid genomen het toegankelijk te maken voor een publiek in de 21ste eeuw, maar zegt oprecht te geloven dat het verhaal zoals dat in het evangelie wordt verteld echt is en volledig van de hand van Maria. Ik ben geneigd haar conclusies en visie met de nodige korrels zout te nemen, maar ben wel benieuwd naar de volgende delen. Op zich is het natuurlijk prima dat zij esoterische informatie in een fictief verhaal verwerkt, maar als zij in haar nawoord er nadrukkelijk op wijst dat haar informatie op waarheid berust is het niet verwonderlijk dat die met de nodige scepsis wordt gezien.

Kathleen McGowan is erin geslaagd een aangrijpend verhaal neer te zetten, dat de grenzen tussen thriller en literatuur doet vervagen. Het is een wat versleten cliché, als ik zeg dat je dit boek per sé in één keer wilt uitlezen. Het is met veel vaart geschreven en... het doet naar meer smaken.

Graalcomplot

Auteurs die in het kielzog van Dan Brown opereren, blijven de kop op steken. Lynn Sholes & Joe Moore doen een poging met *Het graalcomplot*. Het boek bevat een beetje archeologie,



geschiedenis, tempeliers, mythen, natuurlijk weer het Vaticaan en een wereldwijde samenzwering. Het draait om de vondst van de mythische heilige Graal: de beker waaruit Jezus gedronken zou hebben bij het Laatste Avondmaal, en waarin zijn bloed zou zijn opgevangen. Dat bloed zou zo goed geconserveerd zijn, dat er DNA uit te winnen moet zijn. Nobelprijswinnaar en geneticus Charles Sinclair wil Jezus klonen.

Zonder dat zij het zelf beseft, vormt hoofdpersoon Cotten Stone een obstakel om dat doel te bereiken. Zonder enige twijfel kan *Het graalcomplot* een intrigerend verhaal zijn. Als er werkelijk DNA van Jezus te vinden is, en men inderdaad een mens daaruit kan klonen, dan krijg je een bizarre situatie waarvan de gevolgen niet te overzien zijn. Voor wie echter niet gelooft in het bestaan van zoiets als “heilige Graal”, is de geloofwaardigheid van het herhaal in het ge-

ding. Er zijn engelen die in mensen veranderen, of andersom en ook de duivel speelt zijn rol met verve. Opmerkelijk is, dat de Rooms-Katholieke priester John Tyler de inmiddels achterhaalde theorie van Dan Brown over Jezus en Maria Magdalena en de Prieur de Sion neerzet als een historisch gegeven. Het boek is beter geschreven dan dat van Brown. Het leest makkelijk en uiteindelijk eindigt het verhaal met een bijna apocalyptische climax. Koren op de molen van conspiratief denkende mensen die in samenzweringen geloven, zoals Marcel Messing in zijn boek *“Worden wij wakker.”* Het idee voor het verhaal ontstond al in 1994 toen Lynn Sholes een wetenschappelijk artikel las over de vondst in Jeruzalem van een oude beker die wel eens de befaamde Heilige Graal zou kunnen zijn. De beker bleek zelfs nog opgedroogd bloed te bevatten, maar bleek uiteindelijk toch niet het veelgezochte relikwie te zijn. Sholes besprak het artikel met Joe Moore, die er een prachtig verhaal in zag, maar het idee bleef op de plank liggen. Een paar jaar later besloten ze het alsnog op te pakken en begonnen ze gezamenlijk aan het project te werken. Toen het eenmaal af was, stuurden ze het naar hun uitgever. Helaas werden ze ingehaald door *De Da Vinci code*. Weliswaar een ander boek met een afwijkend verhaal, maar beide auteurs hadden toch het gevoel dat het gras voor hun voeten was weggemaaid.

In het verhaal hebben Sholes en Moore zeer veel bijbelse theologie gestopt, met engelen en zelfs – in een belangrijke gastrol – de duivel in hoogsteigen persoon. De Tempeliers spelen uiteraard een rol, evenals het Vaticaan en allerlei geheime organisaties. Een tweede boek schijnt reeds in de maak te zijn.

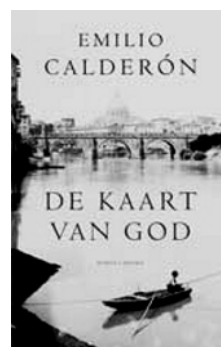
Het Woord

Ruim voor het enorme succes van de *Da Vinci Code* verscheen er overigens al een klassieke thriller over een oeroud manuscript, een geheim genootschap dat een explosieve waarheid verbergt en de man die deze waarheid openbaar moet maken – als hij lang genoeg in leven weet te blijven. In de ruïnes van de oude Romeinse haven Ostia Antica vindt een Italiaanse archeoloog een papyrus uit de 1e eeuw. De vervaagde inkt onthult een nieuw evangelie, geschreven door Jakobus, de jongere broer van Jezus. Het geschrift toont een nieuwe Christus, vult de ontbrekende jaren van zijn leven in en spreekt de bestaande verslagen tegen – waardoor het de christelijke grondslag van 2000 jaar westerse beschaving kan wegvagen.

Het woord was een internationaal nummer 1 bestseller, die meer dan negen maanden op de New York Times-bestsellerlijst stond. Het is boeiend, maar ook een heel informatief verhaal, met authentieke details en met vaart geschreven

De kaart van God

Je denkt meteen aan het bekende boek van Dan Brown, als je de achterflap van *De kaart van God* leest. Zolang de mens ver-



halen bedenkt, spelen zoektochten, heilige gralen en verborgen schatten een rol. De Spaanse schrijver Emilio Calderón (1960) is historicus en redacteur bij een uitgeverij. Hij debuteert met *De kaart van God*, een culturele thriller waarin de ontwikkelingen tijdens de Tweede Wereldoorlog vanuit een andere invalshoek worden bekeken. Het boek is amper een jaar geleden in Spanje uitgegeven en ligt nu al in landen als China en Australië in

de schappen. De Mendoza, protagonist en ik-persoon, blikt terug op datgene wat hem tijdens de oorlog is overkomen: de harde taal van Hitler en trawanten, hun honger naar wereldmacht en de speurtocht naar heilighdommen die een historische overwinning moeten garanderen.

De historicus



“De historicus”, een boek van Elizabeth Kostova begint wanneer een meisje van zestien op een avond thuis in Amsterdam, niet alleen een vreemd boek vindt in de bibliotheek van haar vader, maar ook enkele verontrustende brieven. Op zoek naar het waarom van deze brieven stapt ze een wereld vol intriges binnen en maakt ze kennis met vier historici die een middeleeuws geheim ontcijferen, dat tot op de dag van vandaag een bedreiging vormt.

De historicus voert de lezer mee van Amsterdam naar Istanboel en Boedapest, van Oxford naar de Pyreneeën, van Griekenland via Transsylvanië naar Bulgarije.

Het zal geen verbazing wekken, dat *De historicus* in de slipstream van de *Da Vinci Code* prima verkocht werd. Is *De historicus* daarmee te vergelijken met *DVC*? Ja en nee. Beide boeken zijn zogeheten bibliothrillers: ze gaan over een mystérie uit het verleden dat moet worden ontrafeld door de hoofdpersonen uit het fictionele heden.

En in bibliothrillers zijn “landmarks” uit een ver verleden van grote waarde. Telkens wanneer een nieuwe plek aangedaan wordt in het boek, ‘strooit’ de auteur met feiten die de historische waarde van de bezienswaardigheid aan de lezer kenbaar maken.

Het belangrijkste verschil met de *Da Vinci Code*: Het boek *De historicus* is vele malen beter geschreven. In *De historicus* zie je dan ook hele gebouwen voor je oprijzen, landschappen aan je voorbijtrekken en typische folklore voor je afspelen. Kortom, geen gebrek aan gebouwen, natuur, cultuurhistorische beschrijvingen van oudheden, en folkloristische gebruiken.

En o ja, er dient natuurlijk ook nog een mysterie opgehelderd te worden. Iets wat tot het eind blijft boeien, je bezighouden, en je doet verlangen naar nóg eens een dikke 700 pagina’s.

In *De historicus* ook geen flauwe raadseltjes die pseudowetenschappelijk worden opgelost. En ook het verschil in vaart valt op. In *De historicus* geen fluitende kogels en woeste achtervolgingen (hoe leuk ook!), maar kalme wetenschappers die in een gestaag tempo steeds dichterbij de verschrikkelijke waarheid komen. Kostova heeft 10 jaar over dit boek gedaan – maar dan heb je ook wat: een aanrader voor wie houdt van mooie, meeslepende verhalen, die aanmoedigen om mee te denken met de hoofdpersonen. Het occulte staat ver op de achtergrond, het is het intensieve bronnenonderzoek van de wetenschappers waar het om gaat. Het is dus geen boek over vampirisme, maar een razend spannend boek over een mythische prins, die zich kennelijk ooit liet verleiden tot iets occults.

Oeroude wijsheid voor kinderen

Lambert de Kwant

Naar aanleiding van de serie Zenverhalen (“Met een staartje”; “Bruno droomt van een ijsje”; “Op en neer”; “Geen cadeautjes graag”) Uitg. Tattwa, 2007.

Deze week stond ik met een jeugdige collega voor de klas. Voor ‘t eerst! Kinderen van 6-8 jaar, onder wie veel Marokkaanse en Turkse kinderen. Wat een prachtkinderen. Bezuinigen noodzaakten mij naar andere inkomstenbronnen uit te zien, hoewel ik mijn journalistieke werk wel blijf doen. Doe dit er dus gewoon naast. Het Universum bracht mij deze mogelijkheid. Ik vroeg de kids wat nu typisch Marokkaanse en Turkse geluiden zijn en Nederlandse. Vonden ze geweldig. Hun huiswerk is meer van die geluiden opschrijven (hadden ze al gedaan) en ook aan hun vader of moeder vragen naar die typische geluiden uit Marokko en Turkije. Maar ook andere geluiden opschrijven.

Waar ze echt veel lol om hadden, was toen ik aan mede-meester Kim vroeg (was afgesproken): Kim, heb je nu dat geluid van ‘n oen? Nee, meester Lambert, ben ik vergeten. Grote Oen, hoe kun je dat nou vergeten? Nou, weten jullie het geluid van een oen.... We hebben al die geluiden digitaal opgenomen en gaan daar dus een hoorspel van maken. Moest ze natuurlijk wel vertellen wat een hoorspel is, want dat weten de meeste kinderen niet meer. Kon nu leuk vertellen hoe we, toen er nog geen tv was, elkaar rond het kampvuur verhalen vertelden en dat we dat nu ook gaan doen, alleen zonder kampvuur. Volgende week neem ik een hoorspel op dat voor OHM ‘meewait’, en wat ze ook prachtig vonden was dat het hoorspel op de radio komt.

Klassiek filosofische anekdotes Wat het Universum ook bracht, waren een serie boekjes van een goede vriend Hans Hoekstra, die al jaren uitgeverij Tattwa runt. Hij geeft nu een serie boekjes met Zenverhalen voor kinderen uit, die ik nu ook ga gebruiken in de lessen. Een vriendin heeft ze al digitaal ingesproken en we gaan ze samen tijdens de lessen nu ook live voordragen. De Zenverhalen zijn gebaseerd op klassieke, filosofische anekdotes, en speciaal bewerkt en heel fraai geïllustreerd voor kinderen. Elk boek bevat zowel een levensles (staartje) als een origineel Zenverhaal. De wijsheden die in deze Zenverhalen aanschouwelijk worden gemaakt, zullen zowel opvoeders, ouders als hun kinderen een leven lang bijblijven. Ze zijn ook heel geschikt voor het basisonderwijs. Zelf ga ik ze gebruiken in de naschoolse opvang. Een andere vriendin las de verhalen voor aan haar kinderen bij wie ze echt binnen kwamen.

Ik licht er één boek uit: Bruno droomt van een ijsje. Bruno kan alleen nog maar aan een ijsje denken waarmee hij iedereen ziet rondlopen. Waar het om gaat is, dat je al je aandacht moet richten op de dingen die je doet en je er niet van moet laten afleiden. Bruno kon alleen nog maar aan dat ijsje denken en was pas gelukkig, toen hij niet meer aan een ijsje dacht. Laat storende gedachten en verlangens geen vat op je krijgen en... geniet van het leven in het hier en nu.

Echte aanraders, ook voor volwassenen! Worden als een kind, lezen als een kind. Inmiddels wordt er ook in het onderwijsveld positief op gereageerd. En... als volwassene steek je er ook veel van op! Zo verging het mij tenminste.

De Zen-verhalen doen sterk denken aan de Bhagavad-Gita, zoals deze tekst: Contact met materie geeft slechts gevoelens van koude en warmte en van plezier en pijn, O Zoon van Kuntī. Die gevoelens komen en gaan en zijn onbestendig, verdraag hen met geduld, Bhārata! De materie beroert slechts de zintuigen, welke gevoelens ze ook teweegbrengen, laat het komen en gaan. Blijf geduldig, wat werkelijk is, dat blijft.

De onwetende en oppervlakkige mens denkt in de verwarring van zijn gehechtheid aan het lichaam dat zintuiglijke gevoelens een werkelijkheidswaarde hebben, hoewel hij heel goed weet dat deze gevoelens vergankelijk zijn.

Wat goed dat deze oeroude wijsheden nu ook aan kinderen kan worden overgebracht.

“Meester” Lambert.

Ontheemde zielen ontwaken

Jan Wicherink



Jan Wicherinks "Ontheemde Zielen Ontwaken" geeft een samenhangende zienswijze van de voortgang van de wetenschap, van Newton, Einstein, kwantum- en postkwantumfysica. Hij laat zien hoe de wetenschap zich voortbeweegt naar een begrip van de kwantumevolutionaire sprong/transitie rond het jaar 2012. Dit fascinerende boek is gratis te downloaden via de website: www.soulsofdistortion.nl.

In dit nummer publiceren we de proloog van zijn boek.

Driehonderd jaar geleden nam de Franse filosoof René Descartes (1596-1650) de vrijheid om de wereld onder te verdelen in twee domeinen, een materieel domein en een spiritueel domein. Het spirituele domein werd het onderwerp van de religie en het materiële domein werd toegekend aan de wetenschap. Het was de start van een onafhankelijke reis van een wetenschappelijke gemeenschap van geleerden die zichzelf bevrijdden van de tot dan toe dogmatische vastgestelde wetenschappelijke feiten zoals die gedictieerd werden door de christelijke kerk met de Bijbel in de hand als de enige bron van de heilige waarheid.

Driehonderd jaar nadat Descartes de segregatie tussen wetenschap en religie introduceerde, lijkt de cirkel echter weer rond te zijn; in een kleine maar groeiende wetenschappelijke gemeenschap heeft de wetenschap het domein van de spiritualiteit wederom betreden. De brug tussen wetenschap en spiritualiteit is al overgestoken!

Toen de kwantumfysica in de 20e eeuw niet langer kon uitsluiten dat het menselijke bewustzijn invloed heeft op de fysieke realiteit in het subatomaire domein, begonnen wetenschappers dingen te ontdekken over onze werkelijkheid die de leerstellingen van esoterische leerscholen leken te bevestigen. Esoterische leringen zijn bewaard gebleven in spirituele tradities zoals de oude vedische geschriften, de joodse kabbala en in geheime gnostische kringen en de vrijmetselarij, waarvan de laatste groep veel beroemde leiders en wetenschappers in haar midden kende.

De dingen die u op het punt staat te gaan lezen, zijn de ontdekkingen van veel gezaghebbende wetenschappers uit verschillende vakgebieden, waaronder gevierde professoren van beroemde universiteiten. Ik ben tot de overtuiging gekomen dat de revolutionaire wetenschappelijke ontdekkingen die gedaan zijn in de laatste decennia van de 20e eeuw, waarvan overigens maar een fractie besproken zal worden in dit boek, uiteindelijk onze huidige wetenschappelijke paradigma's zullen veranderen en daarmee onze samenleving.

Veranderingen zullen waarschijnlijk niet snel gaan omdat onze wetenschap net zo dogmatisch is geworden als de religieuze wortels waaruit ze is ontstaan. In de toenemende vaart van onze evolutie zullen sociale veranderingen echter veel

sneller gaan dan driehonderd jaar geleden in de tijd van Descartes. De Cartesiaanse materialistische wereldvisie, het blinde geloof dat er enkel en alleen een materiële oorzaak voor alles in het universum bestaat, is de erfenis van de wetenschap die ons Westers idee over de werkelijkheid honderden jaren gedomineerd heeft. Ik geloof echter dat ons huidige wereldbeeld uiteindelijk zal worden vervangen door een nieuwe visie, die zich aan het vormen is in een kleine kring van wetenschappelijke pioniers.

Deze nieuwe wetenschappelijke visie komt in een tijd waarin we wanhopig op zoek zijn naar nieuwe antwoorden om de problemen waar we voor staan te baas te blijven. De mensheid is op een kruispunt aangekomen. Als we de reis op de bestaande weg vervolgen, overleven we mogelijk het einde van de 21e eeuw niet. We staan voor immense ecologische problemen en de klimaatveranderingen die zo overduidelijk merkbaar zijn geworden, zijn al onomkeerbaar. Er heerst onrust in iedere uithoek van de wereld en de trend lijkt te zijn dat dit geweld almaar toeneemt en extremer wordt naarmate de jaren verstrijken. Wereldculturen zijn verdeeld geraakt, polarisaties tussen botsende religies neigen ertoe om groepen in onze samenleving te radicaliseren. De dreiging van terrorisme is een reëel gevaar voor de stabiliteit van de wereld. We zijn prima in staat om onszelf te vernietigen als we niet een andere koers gaan varen. Wereldwijd neemt dan ook de druk toe om radicale wijzigingen door te voeren en de koers te verleggen. Maar is er nog hoop voor de mensheid?

Op het eerste gezicht lijkt het idee belachelijk, gegeven de hierboven geschetste situatie, maar spirituele bronnen menen dat Gaia, Moeder Aarde, op dit moment een transformatieproces ondergaat nu ze zich verplaatst van het Vissentijdperk naar het Watermantijdperk om daarmee een 75.000 jaar oude evolutiecyclus af te ronden. Alle grote wereldreligies kennen een eindtijd-prophetie en we hebben veel profeten gekend die deze verkondigd hebben zoals Jezus Christus, Mohammed, Nostradamus en Edgar Cayce, om er enkele te noemen. De transformatie die de aarde zou ondergaan kent veel namen zoals de 'wederkomst van Christus', de komst van het 'nieuwe Jeruzalem' en 'Hemelvaart'.

Onze huidige tijd kenmerkt veel van de tekenen van deze profetieën; zou het kunnen zijn dat we ons al temidden van deze transformerende veranderingen bevinden? Veel new age-onderzoekers geloven dat dit inderdaad het geval is. De transformatie op aarde zou zogenaamd gestart zijn ergens in de tachtiger jaren van de vorige eeuw en eindigen rond 2012.

Toen ik het eerst over deze beweringen hoorde, wees ik ze resoluut van de hand, dat zult u waarschijnlijk ook doen als dit boek het eerste is dat u leest over dit onderwerp.

Na het lezen en bestuderen van heel veel materiaal dat deze beweringen onderbouwt, heb ik veel van mijn scepsis verloren en ben ik gaan geloven dat we inderdaad in een heel bijzondere tijd leven. Het onderwerp zelf resoneert met mijn hele wezen. Zolang ik me kan herinneren heb ik altijd het gevoel

gehad dat zaken zo anders zouden kunnen zijn in deze wereld en het heeft me er uiteindelijk toe gebracht dit boek te schrijven. Het is mijn kleine bijdrage aan een betere wereld door deze informatie met u te delen in een wereld die het zo nodig heeft in deze moeilijke tijden.

Dit boek gaat niet over 'het einde van de wereld', de 'Apocalyps', integendeel, het gaat over het einde van de wereld zoals u en ik die vandaag de dag kennen en de geboorte van een geheel nieuwe, betere wereld.

Het grootste gedeelte van dit boek is gebaseerd op gezonde wetenschappelijke 'bewijzen' die de bovenstaande beweringen kunnen bevestigen, het is niet gebaseerd op populaire metafysische ideeën uit de new age-beweging. Ik zal echter in het laatste hoofdstuk enkele minder orthodoxe bronnen, zoals het werk van de 'Law of One' bespreken, dat u mogelijk niet zal aanspreken. Ik heb deze bron echter toegevoegd omdat het voor velen zeer overtuigend kan zijn.

Ik nodig u uit uw eigen intuïtie te gebruiken wanneer u zich het materiaal eigen maakt dat in dit boek wordt besproken. Vele zaken die u in dit boek zult tegenkomen worden niet gemakkelijk geaccepteerd door ons materialistische gehersenspoelde verstand. In onze Westers geciviliseerde wereld zijn we gaan vertrouwen op wetenschappelijke feiten (linkerhersenhelte – mannelijke logica), waar in het Oosten gezegd wordt dat iets pas waar is wanneer het persoonlijk ervaren is (rechterhersenhelte – vrouwelijke intuïtie). Ik nodig u uit om beide helten te gebruiken en te ontdekken wat voor u waar is.

Ik kan me goed voorstellen dat u erg sceptisch bent over het onderwerp van dit boek en de onderwerpen die u zult gaan lezen. Sceptis is een gezond mechanisme wanneer u nieuwe concepten evalueert. Ik wil u echter de suggestie meegeven dat sceptis door het ego ook gebruikt kan worden als een verdedigingsmechanisme om uzelf te beschermen om het vooral

niet bij het foute eind te hebben. Door sceptisch te zijn accepteren we de wereld zoals zij is, het is een veilige haven, een status quo. Indien we geen nieuwe overtuigingen toelaten, kunnen we ook niet geraakt worden in de kern van ons wezen en kunnen we alles bij het oude laten. Sceptici verkeren in goed gezelschap omdat ze behoren tot de meerderheid. Sceptis kan echter ook een belemmering vormen die ons weerhoudt om te leren. Het vergt moed om uzelf toe te staan de nieuwe concepten uit dit boek te overpeinzen. In dit opzicht is dit boek geen gemakkelijk leesbaar boek en het vraagt van u dat u openstaat voor nieuwe gedachten.

Het overgrote deel van het materiaal uit dit boek is geïnspireerd en gebaseerd op het werk van David Wilcock. We zullen hem nog bespreken wanneer we vorderen in dit boek. Ik denk dat David Wilcock een belangrijke rol speelt in het uitdragen van een nieuw wetenschappelijk bewustzijn, een globale bewustzijnsverandering, want hij is veel meer dan weer een nieuwe wetenschapper, we zullen dit later openbaren! Hij heeft drie belangrijke boeken geschreven die vrij te downloaden zijn van zijn website www.divinecosmos.com. Zijn werk krijgt steeds meer erkenning in wetenschappelijke kringen.

Dit boek zal ook ingaan op de profetieën van Edgar Cayce (1877-1945), de laatste grote profeet van de vorige eeuw die zo accuraat de 'wereldveranderingen' voorspeld heeft waarvan ik geloof dat deze zich op dit moment voordoen.

Ik hoop dat dit boek wat licht zal brengen in een wereld die het zo nodig heeft. Persoonlijk ben ik gaan geloven dat we een zonnige toekomst voor ons hebben liggen, het enige wat we nodig hebben, is ons vertrouwen deze toekomst te scheppen.

Verder hoop ik dat dit boek een vonk van verwondering en nieuwsgierigheid in u zal aanwakken, zodat u zelf op zoek zult gaan naar de waarheid! ||

Bijna Dood Ervaring

Als ik, de tunnel doorgedaan
sta in uw ontoegankelijk licht,

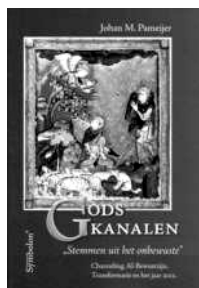
wil dan onzegbaar tot mij spreken
geef me een onzichtbaar teken
dat wij elkaar verstaan

Theo van Reen

BOEKENINFO

Nieuwe boeken en nog te verschijnen boeken

Lambèrt de Kwant



Johan Pameijer:
Gods Kanalen. Stemmen uit het onbewuste. Channeling, Al-Bewustzijn, transformatie en het jaar 2012

Uitgeverij Symbolon, september 2007.

Het elfde boek van de kennelijk onvermoeibare Johan Pameijer verscheen vorige maand bij uitgeverij Symbolon. Op dit moment heb ik het boek nog niet in handen. Ik volsta daarom met de aankondiging.

Uitgeverij Symbolon heeft inmiddels een indrukwekkend fonds opgebouwd. Het nieuwe boek van Pameijer is zijn tweede boek dat hier verschijnt. In zijn boek haakt Pameijer in op de indrukwekkende overgangperiode waarin we leven. Het Christus-archetype breekt door. Wat dat te betekenen heeft en hoe we daarmee om kunnen gaan, beschrijft Johan, die op zondag 28 oktober zijn 25-jarig priesterjubiläum in Raalte viert. Het boek zal op die dag worden gepresenteerd. Het is goed dat er een boek over dit thema verschijnt. Zoals blijkt uit de boekenrubriek verschijnen er veel boeken met 'doorgevingen'. Soms krijg ik ook dergelijke boeken waarmee ik niets kan en er ook niet over schrijf. Pameijers boek kenmerkt zich door een positief kritische houding ten aanzien van het verschijnsel 'channelen'. Hij laat zien dat er in de niet aflatende stroom aan boodschappen die mensen 'doorkrijgen' iets bijzonders aan de hand is. We moeten volgens hem dan ook door het surrealistisch jargon heen kunnen prikken. Als we dat doen, zien we dat de kern van vrijwel alle boodschappen een aansporing voor de mensheid is om te veranderen, te transformeren. Daarom spreekt hij van 'Gods kanalen' en gaat ook in op het zo vaak genoemde transformatiejaar 2012. Johan Pameijer aanvaardt de invloed van een hoger bewustzijnsveld dan het onze en is bereid aan te nemen dat er een wisselwerking mogelijk is tussen de verschillende dimensies. "Wanneer je uitgaat van universele, individuele en cellulaire hologrammen die op elkaar inwerken en van een Al-Bewustzijn dat de levenskracht van elke cel, elk microdeeltje en elke frequentie uitmaakt, dan krijgt de wereld een ander gezicht."

Joyce Whitely Hawkes:

Van ziel naar cel. Ankh-Hermes, februari 2008.

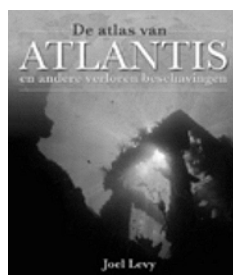
Wie gefascineerd is door het boek van Jan Wicherink en zijn conclusies over DNA en onze cellen, (zie elders in dit nummer) moet beslist dit boek lezen. Een goede vriend, Eric Guns, die mij op de website van Wicherink wees, las de Engelse versie From Soul to Cell. Het boek verschijnt in de Nederlandse vertaling in februari 2008 bij Ankh-Hermes. Ik verwijs vast naar de website: www.joycehawkes.com en www.celllevelhealing.com.

Eric vond het een heel bijzonder boek met verrassende nieuwe inzichten.

Lauri Fransen:

Het evangelie van Isis – De rol van het vrouwelijke bij het ontstaan van het christendom. Ankh-Hermes, oktober 2007.

Het verhaal van Jezus behelst een mysteriereligie van Joodse oorsprong, ontstaan in de Egyptische stad Alexandrië en bevat code-woorden die de gewijde tantrische riten van Isis en Osiris onthullen. Riten die hun oorsprong vonden in de prehistorie, toen de mens nog leefde in innige verbondenheid met de natuur en toen God een vrouw was. De eerste christenen waren gnostici die oprecht op zoek waren naar een herwaardering van het vrouwelijke. Aan de hand van archeologisch materiaal en mythen over godinnen, beschrijft Lauri Fransen hoe de rol van het vrouwelijke in de loop van de tijd veranderde.



Joel Levy:

De atlas van Atlantis. Ankh-Hermes, oktober 2007.

Over Atlantis is er al veel geschreven en gefantaseerd. Joel Levy doet in dit boek een poging het raadsel te onthullen. In het volgend nummer bekijken we of hij daarin is geslaagd. Het fascinerende verhaal over Atlantis heeft miljoenen door alle eeuwen heen geïntrigeerd. In deze atlas een uitgebreide verkenning van de theorieën en bewijzen over een 'superbeschaving', die de hele geschiedschrijving op de kop kan zetten. Minutieuze reconstructies en fraaie foto's van onderzeese ontdekkingen onthullen, volgens de achterflap, vele geheimen van een beschaving die wel eens de bron van onze zon zou kunnen zijn geweest. Door middel van illustraties wil Levy tonen hoe Atlantis zoals het eruit kan hebben gezien; gedetailleerde kaarten wijzen de weg naar mogelijke andere locaties van dit verdwenen continent.

Jude Currivan:

The Wave – Kosmos in beweging. Ankh-Hermes, 2007.

Dit is een boek over kosmologie, en levert een betoog om de kosmos te verklaren. Jude Currivan gaat in op datgene wat we ervaren en wat we ons kunnen voorstellen als 'realiteit'. Is er een ordening en is er een doel in of van de kosmos? Haar visie is gebaseerd op huidige holistisch wetenschappelijke inzichten en het daarmee maken van 'voorstellingen' van zaken waar nog geen (voldoende) wetenschappelijk bewijs of onderzoek voor is.

Voor wie belangstelling heeft voor een mogelijk nieuw paradigma vanuit een breder perspectief, naast het paradigma van de fragmentarische, materialistische kosmos, biedt het boek verrassend nieuwe inzichten. In deze nieuwe 'voorstelling' is ook een dieper beeld van de aard en het doel van de kosmos opgenomen, op basis van het brede perspectief waar de schrijfstijl gebruik van maakt.

Bewustzijnstoestanden – Het boek geeft een heldere en voor het overgrote deel overtuigende uitleg van een nieuw paradigma om de kosmos te verklaren, zoals de archetypische structuren, de gulden snede, de kosmische getallen, de eigenschappen van het celmembran en de mogelijkheden van individueel en collectief bewustzijn, het 'leven' van de sterren, de holografie en energiegolven, tot een ordening gebracht. Het boek is van belang voor ieder die op zoek is naar en nadenkt over inzicht in de kosmos en het waarom van het menszijn. Ingewikkelde materie wordt helder uitgelegd. Er worden aansprekende voorbeelden gebruikt uit wetenschappelijk onderzoek. Het betoog is stapsgewijs opgebouwd.

Een enkele maal maakt de schrijfster een sprong waarbij haar doelstelling dat de verklaring, het nieuwe paradigma, moet stroken met onze ervaringen en waarnemingen nog niet is gerealiseerd. Zo schrijft zij bijvoorbeeld op p.174 dat de visie op het 'bezielde' zonnestelsel nog in embryonaal stadium verkeert. Op pagina. 127v. staat een uitspraak dat de in transpersoonlijke bewustzijnstoestanden opgedane ervaringen dwingen tot een herziening van onze kijk op het potentieel van de menselijke psyche en de begrenzingen van onze perceptie. Ze vervolgt met de opmerking dat deze verruimde perceptie "zelfs noodzakelijk is voor ons mentale, emotionele en lichamelijke welzijn". Met het oog op de huidige stand van de wetenschap en de ervaring van mensen lijkt een dergelijke uitspraak voorbarig. Met de visualisering van dat wat Currivan zich voorstelt, wordt in deel IV ook bovenstaande uitspraak een realiteit. Haar betoog is daarmee consistent, maakt gebruik van dat wat inherent is aan de premissen. Het laat zien dat het universum zelf creëert en blijft bestaan. Het is de uitdaging voor de mens om met bewustzijn deel te nemen, te co-creëren, en zo te (over)leven.

Co-creatie – Dit opmerkelijke boek laat je niet snel los en geeft stof tot nadenken. Door deze schat van informatie ga je toch anders naar de dingen kijken, kijk je ook anders naar de sterrenhemel en ga je op een andere manier om met 'tijd'. In het laatste hoofdstuk, Co-creatie, zegt ze: "We zijn spirituele wezens die ervaring opdoen in de stof. Als zodanig is ieder van ons onbegrensd machtig. Het wordt tijd dat we ons dit realiseren. Door ons hoogste bewustzijn gemachtigd, kunnen we in de tegenwoordigheid van het universele hart het hoofd recht houden en in waarachtige liefde onze unieke gaven aan de wereld schenken. Onze resonantie, gezamenlijke co-creativiteit is groter dan de som van haar samenstellende delen. Ieder van ons kan zijn of haar eigen unieke bijdrage leveren aan de verwerkelijking van de Hemel op Aarde."

Candace B. Pert:

Je goed voelen. Over de moleculen van emotie en de ondeelbaarheid van lichaam en geest. Ankh-Hermes, 2007.

Sinds de publicatie van haar internationale bestseller *Molecules of Emotion* en haar optreden in de spraakmakende film *What the bleep do we know?* wordt Candace Pert tijdens lezingen bestookt met vragen. Wat mensen vooral bezighoudt is: hoe kun je je goed voelen. In dit boek geeft Pert de antwoorden, deels gevonden in het biomedisch laboratorium van de exacte wetenschap, deels waargenomen in haar eigen leven. Het is een ontdekkingsstocht waarin ze aantoonde hoe nauw lichaam en geest met elkaar verbonden zijn. Candace Pert geeft behalve heilzame en praktische adviezen ook nieuwe inzichten en therapieën met betrekking tot ontgifting van voedsel en milieu, helen van onze relaties, depressiviteit, jong blijven en het creëren van de werkelijkheid die we willen.



Dr. Bruce Lipton:

De biologie van de overtuiging. Hoe je gedachten je leven bepalen. Ankh-Hermes 2007

De stroom boeken op het gebied van de nieuwe wetenschap is haast niet bij te houden. Het boek "De biologie van de overtuiging" is van de hand van een celbioloog, waarin verslag gedaan wordt van ingrijpende momenten in het leven van de schrijver. Voor hem een aanzet tot onderzoek en wetenschappelijke speurtochten om inzicht te krijgen hoe een cel bestuurd wordt door de fysieke en energetische omgeving. Niet dus

door de genen zoals dit tot voor kort algemeen werd aangenomen. Het wordt een verkenning waarbij steeds meer opvattingen en overtuigen achterhaald blijken te zijn. Veel van die overtuigingen die ons leven sturen blijken onjuist en zelfs zelfbeperkend te zijn. Het is de verdienste van Lipton dat hij inspiratie levert om die overtuigingen te veranderen. Zijn boek verschaft dan ook veel informatie aan degene die inzicht wil krijgen in de 'nieuwe biologie'. Zo wordt uitgelegd hoe receptoren in de membraan van de cel energiestootjes doorgeven of juist niet doorgeven. Dit in combinatie met de kwantummechanica, het universum als een geïntegreerd geheel van onderling afhankelijke energievelden, levert het bewijs dat energiestootjes ook ontstaan door gedachten en door onbewuste gedachten. Het boek bouwt een betoog op waarbij afscheid wordt genomen van het reductionistische model. Lipton wijst erop hoe een volgende sprong in de evolutie ons kan brengen naar een vreedzame gemeenschap van mensen. Dit omdat cellen intelligent zijn. Het boek is zeer leesbaar, het levert uitdagende concepten, dus ik hoop dat de recensie ook anderen aanzet om dit boek te lezen. Het boek leest als een roman. De anekdotes spreken aan, de wetenschappelijke theorieën worden beeldend uitgelegd. Het betoog is zo opgebouwd, dat het spannend is: je wilt doorlezen. Het boek is relevant voor een brede lezersgroep. Het geeft wetenschappelijke onderbouwing voor ieder die geïnteresseerd is in alternatieve geneeskunde.

Energievelden – Het boek levert veel materiaal voor al diegenen die geïnteresseerd zijn in alles wat in onze tijd over genen wordt gepubliceerd. Het slaat in ieder geval een brug tussen de kwantumfysica, de biologie en de psychologie. Om een afgezaagd cliché te gebruiken, dit boek lees je met rooie oortjes, ook al heb je geen wetenschappelijke achtergrond. Lipton heeft zijn kennis duidelijk voor een breed publiek geschreven. Je krijgt een gevoel van verwondering en dankbaarheid dat celbiologen als Lipton en andere wetenschappers, hun kennis willen delen. Die kennis verspreidt zich razendsnel over de aardbol en we zullen de komende jaren nog met grote, verrassende, ontdekkingen worden geconfronteerd. Het boek is daarom een must voor hen die de ontwikkelingen van die nieuwe wetenschap willen volgen en geïnteresseerd zijn in bewust leven. Het perspectief van bijvoorbeeld de kwantummechanica, maakt volgens Lipton duidelijk dat het universum een geïntegreerd geheel is van onderlinge afhankelijke energievelden die in een netwerk van interacties met elkaar zijn verstrengeld. De ontwikkelingen op dit gebied zijn adembenemend!

Suzanne Ward Matthew:

Vertel me over de hemel. Ankh-Hermes, januari 2008.

Vorig jaar verscheen Matthews openbaringen voor een nieuw tijdperk. De openbaringen van Matthew en de zielengroepen en/of grote entiteiten, die door Matthew spreken tegen Suzanne, de voormalige

aardse moeder van Matthew zijn soms controversieel en soms schokkend. Het lijkt wat op het eerder door mij besproken boek *Eindtijd en Overgang* van Jaap Hiddinga. Veel informatie van Matthew is anders, soms vreemd, soms verwarrend en soms ronduit schokkend. In januari 2008 verschijnt het tweede boek; Matthew, vertel me over de hemel.



Patricia Cori:

Kosmos van de ziel – Een wake-up call aan de mensheid. Ankh-Hermes, 2007.

Volgens onze natuurwetenschap is de kosmos niet beziel. In het boek *Kosmos van de ziel* wordt het tegendeel beweerd. In feite gaat het om een trilogie. Patricia Cori heeft drie boeken gepubliceerd over de zielenkosmos, de ondergang van Atlantis, en de ontwikkeling van de mensheid. Zij beschouwt zichzelf als een kanaal van de Sprekers van de Hoge Raad van Sirius. Zij heeft contact met deze Sprekers gekregen nadat zij naar aanleiding van een

droom in het midden van een graancirkel was gaan liggen, de Julia-set formatie bij Stonehenge. Dat was in de zomer van 1996. Steeds is er in deze boodschappen een verbinding van geest en materie. Het gaat niet om een kosmos met een puur materiële inhoud. Mensen zijn beziel. Daarom gaan zij bij hun sterven naar een andere dimensie toe. Maar hetzelfde geldt voor de diverse lichamen in het materiële heelal. Uit de sterrenkunde is bekend dat sterren door een ontwikkelingsproces heengaan van geboorte naar sterven. Uiteindelijk blijft er van een ster niet meer over dan een compacte neutronenster, een witte dwerg of een zwart gat. Maar de Siriërs gaan er vanuit dat sterren bij hun sterven naar een andere dimensie toegaan. Zij spreken over onze Zon als over de Zonnegod Ra van de oude Egyptenaren. Onze Zon zal sterven en er zal in de derde dimensie een dwergster overblijven. Maar dit gebeuren, dat onze wetenschap over vijf miljard jaar verwacht, is alleen maar de uiterlijke kant van een meer omvattend proces van Ra's ascensie.

Zwarte gaten – Boven een bepaalde kritische massa wordt de zwaartekracht van een stervende ster zo sterk dat er een zwart gat overblijft. Dat wordt voorspeld door de relativiteitstheorie van Einstein. Omdat lichtdeeltjes impuls en energie hebben, ondergaan ze de invloed van de zwaartekracht. De zwaartekracht kan zo in sterkte toenemen dat tijd en ruimte enorm gekromd raken en zelfs licht niet meer kan ontsnappen. Dat betekent dat er in de ruimtetijd een gebeurtenishorizon wordt gevormd. Er kunnen ons geen signalen bereiken vanuit het gebied voorbij die horizon, vandaar de benaming 'zwart gat'. Maar wat is een zwart gat als de kosmos beziel is? Het is volgens de Siriërs een vortex (draaikolk) waardoorheen het evoluerende zielenbewustzijn van Universeel Zijn passeert. Zwarte gaten zijn 'krommingen van de ruimte, energietorussen die spiraalsgewijs rondwentelen en die alle wetten van de natuurkunde trotseren, zoals die momenteel voor jullie beschikbaar zijn.' (p. 43). Verder merken de Siriërs op: 'Jullie moderne wetenschappers willen een zwart gat definiëren als een soort punt van vertrek waar materie op de een of andere wijze het materiële heelal verlaat zonder dat zij zelfs maar wagen te verklaren waar het dan heengaat. Op vergelijkbare wijze, als de wetenschap een witte straler zou willen beschrijven als een punt van verrijzenis van materie, zou zij dan niet moeten definiëren waar die materie vandaan komt, gegeven de voorgaande contradictie dat het bij het weggaan "nergens" heengegaan is?' (pp. 43/44)

Van medium en helderziende Patricia Cori verscheen eerder *Geen geheimen en geen leugens meer*. In dit boek beschrijven de Siriërs de grote veranderingen op alle terreinen van het leven op aarde, in de politiek en op klimatologisch en geologisch gebied. In haar boeken komen de zogenaamde Annunaki ter sprake. Deze naam duikt steeds meer op. Annunaki wordt vertaald als "Zij die van de hemel op onze aarde neerdaalden". De annunaki zijn de heersers van de planeet Niburu en hebben als doel hun beschaving hier op onze planeet te huisvesten. De Annunaki zijn net als de mens de heersende elite van hun planeet en zijn ook een soort van humanoïde ras. Hun planeet zou nog steeds worden bewoond door andere minder bewuste rassen. Zacharia Sitchin is de eerste persoon die de naam actueel maakte, omdat hij de Sumerische kleitabletten kon ontcijferen en ze daarin als zodanig terugvond. Wijlen Bram Vermeulen heeft eens een keer aandacht aan de duistere krachten besteed. Hij vertelde toen over de Annunaki, wezens van de zwerfplaneet Niburu, die naar de aarde afdaalden om een volk van werkers te creëren. Een verhaal dat op de

kleitabletten van Mesopotamië is terug te vinden. Het woord Anunnaki is afgeleid van Anu, de hemelgod van het oude Soemerië. Dit rijk in het Tweestromenland van de Eufraat en de Tigris wordt als de bakermat van onze westerse beschaving gezien. Het beleefde zijn bloeitijd tussen 3500 en 2900 v. Chr. Later trad in dit gebied het machtige Babylonië naar voren. In de verhalen uit Soemerië en Babylonië kunnen we de Anunnaki gemakkelijk achterhalen. Volgens de taalgeleerde Zecharia Sitchin komen ze ook in Genesis 6 voor. Daar worden zij in vele vertalingen 'reuzen' genoemd. Maar in het Hebreeuws heten zij de Nefilim, dat wil zeggen. 'zij die naar beneden gevallen zijn.' Sitchin is van mening dat de Nefilim vanuit Nibiru op de Aarde neergedaald zijn. Je zou geneigd zijn dit als klinkklare nonsens te zien, maar jaren geleden schreef de door Bram Vermeulen aangehaalde Zecharia Sitchin hier al over in zijn boek "De Twaalfde planeet".



Thea Terlouw/ Herbert van Erkelens:
Een cirkel doorbroken. Sterrenvolken, lichtsteden en de nieuwe aarde. Petiet, 2007.

Weer zo'n boek waarbij sommigen de neiging hebben de schouders erover op te halen. Hoezo sterrenvolken en lichtsteden? Toch is Thea Terlouw's boek overtuigend. Zij gaat vaak 's nachts in haar lichtlichaam de interstellaire ruimte in. Zij is zich bewust van nachtelijke uitredingen uit haar lichaam. Ze reist dan met begeleiders naar verschillende lichtsteden die in een hogere dimensie rond de aarde vertoeven.

Een heel mooi hoofdstuk in haar boek beschrijft haar ontmoeting met Mahatma Gandhi, die werkzaam is in een zogeheten galactische heel-

kamer. Er is een prachtige tuin rond die heelkamer. Gandhi draagt nog steeds zijn brilletje, hoewel dat in die hogere dimensie niet nodig is. Maar daarmee vormt hij een vertrouwenwekkende verschijning voor zielen van oost en west die in de heelkamer aankomen en tijdens hun leven gevangen zaten in het web van de Anunaki

Verbinden – Aan het einde van de huidige kosmische cyclus ligt een hoopvolle toekomst voor de aarde als ze haar ascensie naar een volgende dimensie heeft volbracht, en dat is een heel ander scenario dan de tegenkrachten, de aanhangers van de angst, voor ogen hebben.

Het is tijd om ons te herinneren dat wij verbonden zijn met Al-wat-is, met delen van ons Zelf die in andere regio's van de kosmos hun eigen ervaringen hebben opgedaan. Het is tijd om ons te verbinden met die onbekende delen van ons Zelf en weer héél te worden.

In een aantal verhalen, beeldende herinneringen aan haar reizen naar plaatsen waar de zuivering en heelwording kan plaatsvinden, geeft Thea ons een kijkje in een andere wereld, een kosmos van uitzonderlijke schoonheid. In die wereld, die wij kunnen bezoeken in onze droomslaap, maar die Thea zich ook wakend kan herinneren en die ze kan beschrijven, is plaats voor verschijningsvormen waar de lezer even aan moet wennen. Veel mensen zullen echter de beelden herkennen en voor het eerst vaststellen dat hun eigen ervaringen zo gek nog niet zijn.

De bekende publicist Herbert van Erkelens, van huis uit theoretisch natuurkundige, maar zeer geïnteresseerd in kosmologie, droomuitleg, de Essenen en de Maya's, voegde op verzoek enkele meer wetenschappelijke hoofdstukken toe aan dit ingrijpende boek.

* * *
*



Ochtendgloren in Overijssel - foto: Rudolf H.Smit